ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزى

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1991 йил 2 октябрь, чоршанба, 191-сон

НАРХИ: ОБУНАЧИГА 7 ТИЙИН. СОТУВДА 10 ТИЙИН.

СУРАТДА: қабул пайти.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзТАГ) олган сурат.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов 29 сентябрь куни Малайзия федерацияси мудофаа вазири Муҳаммад Нажиб Абдулла Раззоқни қабул қилди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон СССРда ягона иқтисодий макон вужудга келтирилиши, иқтисодий шартнома тезроқ имзоланиши тарафдори эканлиги таъкидланди. Ҳарбийлар билан келишиб ҳаракат қилиш учун республикада Мудофаа ишлари вазирлиги тузилди.

Ўзбекистон Республикаси хорижий давлатлар билан савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш учун зарур бўлган табиий, хом ашё бойликларига ва бошқа имкониятларга эга эканлиги таъкидланди. Мустақилликнинг қабул қилиниши бевосита иқтисодий ва маданий муносабатларни янада тезроқ йўлга қўйиш имконини беради. Савдо алоқаларини ривожлантираётган Ўзбекистон ҳукумати халқ фаровонлигини оширишга интилишга асосланиб иш тутмоқда.

Малайзия мудофаа вазири самимий қабул учун миннатдорчилик билдирди. У шунингдек икки томонлама иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантиришга ҳам аҳамият берди. Малайзия ишбилармонлари Ўзбекистон билан савдо-иқтисодий ҳамкорлик қилишдан манфаатдордир. Вазир Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги байрам қилиниши муносабати билан ўтказилган тантанали тадбирларни юқори баҳолади.

Иккала томон савдо уйлари барпо этиш, сайёҳликни ривожлантириш, маданий алмашувлар имкониятлари масалаларини ўртага қўйди.

Суҳбатда СССР Мудофаа вазирлигининг вакили армия генерали В. М. Шабанов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Т. А. Алимов, Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазири Р. У. Аҳмедов, Қизил байроқли Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари қўмондони И. В. Фуженко қатнашдилар.

Суҳбатда Малайзия томонидан Малайзия Қуролли Кучлари штабининг бошлиғи Абдул Раҳмон, Малайзиянинг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Муҳаммад Хорун, Малайзия Бош вазири девони бошлиғининг ўринбосари Дато Захирид, Малайзия Мудофаа вазирлиги ҳарбий сиёсат бошқармасининг бошлиғи Сити Азизи иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЭЛЧИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

1 октябрда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. М. Йўлдошев Бангладеш Халқ Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Мустафизур Раҳмонни қабул қилди.

Меҳмон республика парламенти фаолияти билан таништирилди. Суҳбат чоғида иқтисодий ва маданий ҳамкорлик масалалари муҳокама қилинди. Ўзбекистон мустақилликни эълон қилгандан сўнг хорижий мамлакатлар билан бевосита алоқаларни йўлга қўйиш учун катта имкониятларга эга эканлиги таъкидланди.

Элчи Бангладеш савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтиришдан ҳам манфаатдор эканлигини қайд этди.

Ноябрь ойида Ўзбекистонда Бангладеш савдо-саноат кўргазмасини ўтказиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Икки республика ўртасидаги иқтисодиёт ва маданият соҳасидаги бевосита алоқаларни ривожлантириш, Бангладеш фуқароларига Ўзбекистон олий ўқув юртларида таълим беришни кенгайтириш имкониятлари кўриб чиқилди.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Ш. Н. Маҳмудова иштирок этдилар.

Суҳбатда, шунингдек Бангладешнинг СССРдаги элчихонаси маслаҳатчиси Мофазел Ҳусайн ҳам қатнашди.

(ЎзТАГ).

Қуйи советларда аҳвол қалай?

ҚИШЛОҚ ЖОНКУЯРЛАРИ

Қишлоқ советининг навбатдаги сессияси давом этарди. Сессия раиси, шундай деди: кун тартибига қишлоқ номини ўзгартириш ҳақидаги масала қўйилган. Айрим идора ва ташкилотлар қишлоғимизга Ильич номли давлат хўжалигининг собиқ директори Жамолиддин Тоштемиров номини бериш ҳақида сўровлар юборишган. Ана шу масалани сизларнинг эътиборингизга ҳавола қиламан.

Шундан сўнг қишлоқ совети ва Ўзбекистон ССР халқ депутати «Наманган» давлат хўжалиги 6-бўлимининг бошқарувчиси Абдураҳмон Убайдуллаев сўз олади:

— Ҳурматли депутатлар! Жамолиддин акани яхши биламиз. Қишлоғимизга жуда кўп меҳнати сингган. Номини абадийлаштиришга арзийди. Бироқ қишлоқдаги иккита кўча, битта ўрта мактаб, битта отряд уларнинг номлари билан аталади. Иккинчидан, қишлоқ икки ярим минг йиллик тарихга эга. Унинг номи ота-боболаримиздан ёдгорлик. Мен қишлоғимизнинг номи аслича қолгани маъқул деб биламан.

Бу фикрни депутатлардан Ш. Иловиддинов, Қ. Нишонов, Ҳ. Боқижонов, Ш. Тешаматовалар ҳам қўллаб-қувватлаб гапирдилар. Сессия қишлоқ номини ўзгартирмаслик юзасидан қарор қабул қилди.

Биз Гуртепа қишлоқ совети депутатлари ҳаётидан бир мисол келтирдик, холос. Аслида уларнинг фаолияти анча ибратли. Бунда 38 нафар депутатдан ҳар бирининг алоҳида ўрни ва хизмати бор. Уларнинг қай бирини олманг, қишлоқ учун қайғуради, халқ олдидаги бурчларини тўла хис этади. Бу албатта қишлоқ советининг депутатлар ролини оширишга етарли эътибор бераётганлиги, шу кун талаби даражасида иш олиб бораётганлиги самарасидир.

Қишлоқда 11 мингдан кўпроқ аҳоли яшайди. Депутатларнинг фаоллиги туфайли қишлоқ муаммолари бархам топиб бораяпти. Янги замонавий типда қурилган 9-ўрта мактаб компьютерлаштирилди. Кўплаб маданий-маиший хизмат нуқталари, 10 та тиббиёт пункти, 12 та савдо дўкони, еттита мактаб халқ вакиллари назоратида.

Бу ерда Президент фармонларининг бажарилишига ҳам катта эътибор берилмоқда. 624 оилага 85 гектар ер участка сифатида бўлиб берилди. 54 гектар майдон қўшимча томорқа қилиб тақсимланди. Аҳоли қурилиш материаллари билан таъминланмоқда, томорқадан фойдаланишлари учун шароит яратиб берилялти.

Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, ногиронлари, афғон жангчилари, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар оилаларига ҳам ғамхўрлик кучайтирилаётир. Икки нафар Улуғ Ватан уруши қатнашчисига яшаб турган уйи хусусий мулк қилиб берилди. 14 нафар байналмилалчи жангчи ва уруш қатнашчисига навбатсиз участка ажратилди. Ҳалок бўлган жангчиларнинг бешта оиласи ва Улуғ Ватан уруши ногиронларининг уйлари бепул таъмирланди. 72 та кам даромадли оилаларга ички имкониятдан фойдаланиб 40 сўмдан қўшимча нафақа ажратилди. Аҳолини озиқ-овқат ва бошқа камёб маҳсулотлар билан таъминлаш ҳам тобора яхшиланиб бораяпти.

Қисқа вақт ичида 130 минг сўмлик қишлоқ врачлик амбулаторияси, 60 минг сўмлик колхоз бозори, тегирмон, маиший хизмат уйи бунёд этилди. Ишчи ўринларини яратиш мақсадида атлас тўқиш цехи, кийим-кечак тикиш фабрикаси мослаштирилган биноларда иш бошлади. «Серҳаракат», «Баланд Гуртепа», «Қўшқишлоқ», «Бозорбоши» маҳаллаларида ҳашар йўли билан тиббиёт пункти, сартарошхона, чойхона, ошхона, масжид қурилди.

Қишлоқ совети ижрокоми биносидан одам аримайди. Уларнинг бари ўз ташвиши билан келади. Ижроком аъзолари ҳар бир келувчининг қалбига йўл топиб, талабини иложи борича ижобий ҳал этишга ҳаракат қилишади.

Аксарият депутатларнинг фаолиятидан мамнунмиз, — дейди шўро раиси Ҳ. Ҳусанов. — Очиқ айтиш керак, аввалги чақириқларда сайланган депутатлар учун ўзимиз — қишлоқ совети ходимлари «фаолият кўрсатардик». Улар наказларини бажариш у ёқда турсин, ҳатто сессияларда ҳам тўла қатнашмасдилар.

Доимий комиссиялар (улар 6 та) иши ҳам бирмунча самарали бўляпти. Улар фақат йиғилиш ўтказиш билан кифояланиб қолмай, жойларда текширишлар ўтказиб, сессия кун тартибига жиддий масалаларни тайёрлаб киритишмоқда.

Депутатларнинг 21 нафари ҳозирнинг ўзидаёқ сайловчилар томонидан берилган наказларни уддалади. 5-Серҳаракат сайлов округидан Маҳмуджон Қорабоев шу мавзе ҳудудидаги 58 хонадонни табиий газ билан таъминлади. 8-Шўртўн сайлов округидан депутат Абдулбори Эргашев 1,5 чақирим ерга асфальт ётқизилишини, 15-Баланд Гуртепа сайлов округидан депутат Мўминжон Холдоров болалар боғчаси биносини, 12-Қуюқтол сайлов округидан депутат Абдуқаҳҳор Акбаров янги савдо дўконини ўз вақтида фойдаланишга топширилишига эришди. Уларнинг кўпчилиги депутатлар гуруҳига уюшиб, аҳоли истиқомат жойларида қонунчилик, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ишида фаол қатнашяптилар.

Хулоса қилиб айтганда, депутатлар қишлоқ советининг беш йиллик комлекс дастурини амалга ошириш учун фидокорлик кўрсатишяпти. Дастурда келгусида қишлоқ аҳолисини ичимли сув билан тўла таъминлаш, хонадонларга табиий газ ўтказиш, Шўрсув санаторий-профилакторийсини қуриб битказиш, «Тез ёрдам», кундузги даволаш пункти очиш ва бошқа бинолар бунёд этиш кўзда тутилган. Бу ишлар тўлиқ амалга оширилса, қишлоқ аҳолиси турмуш фаровонлиги янада юксалиши муқаррар.

С. ЖАМШИБОЕВ,

Наманган вилоят совети ва ижрокоми котибиятининг ташкилий-совет ишлари бўлими референти.

Меҳр-шафқатли бўлайлик

БИР ОҒИЗ ШИРИН СЎЗ...

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ташаббуси билан кеча ер юзида Халқаро қариялар куни ўтказилди. Ана шу воқеа арафасида жамоатчи мухбиримиз Анвар ЁҚУБХЎЖАЕВ Тошкент шаҳар Қизил Яримой жамиятининг раисаси Умида МУҲАМЕДОВА билан ёлғиз қолган ва ногирон кексаларга жамият томонидан кўрсатилаётган хизмат борасида суҳбатлашди.

Қадимдан ўзбек халқининг маънодору меҳрли удум ва анъаналари жуда кўп бўлган. Қарияларимиз кетаётган кўчада турган ёшлар уларга салом билан таъзим айлаб, агар оғир юклари бўлса, қўлларидан олиб уйларига кузатиб қўйганлар. Дастурхондаги таомга ёши улуғлар фотиҳа қилиб қўл урмагунча ўзгалар тек туришган. Хуллас, пиру бадавлатларимизга барча баробар ҳурмат, эҳтиром кўрсатган.

Афсуски, сўнгги йилларда, аччиқ бўлса-да, таъкидламоқчиман, меҳр-оқибат қадрсизланиб қолди. Бунга биз кўпинча ишнинг бисёрлигини, жуда ҳам бандлигимизни рўкач қиламиз. Лекин ҳаёт шунчалар қисқаки, биз ота-оналаримизнинг ўз вақтида кўнгилларини ололмай, кейин афсусланиб юрамиз. Бундай афсусу надомат чекиб юрганлар шаҳримизда кўплаб топилади. Улар сиз ва бизнинг ёнгинамизда. Яна шундай кимсалар ҳам борки, бир умр ловиб-тарабі едириб-ичирган волидаю падаридан юз ўгирган...

Шукрким, ўзлигига, меҳру оқибатга, иймонга қайтиш борасида бундай мўминлару ҳукуматимиз томонидан анча хайрли саъй-ҳаракатлар бўлмоқда. Хотира кунларини ўтказиш, ҳайит, Наврўз ва Меҳржон байрамларининг тикланиши бунга мисол бўла олмади. Шундай бўлса-да, қаровчиси йўқларга жамоатчилик асосида эътибор бериб туриш лозим. Қадимда ҳам бу масала аҳли мўминнинг эътиборида бўлган.

Статистик маълумотларга кўра 1989 йил охирида жумҳуриятимизда жами 2 миллион 3032 нафақахўр бўлиб, шулардан боқувчиси йўқлар 419 минг киши экан. Тошкент шаҳрида эса 90 мингга яқин меҳнат ва уруш фахрийлари истиқомат қилади. Маълумки, 2 йилдан бери шаҳар Қизил Яримой жамиятининг «Меҳр-шафқат» хизмати йўлга қўйилган. Унинг қарамоғида 1446 киши бор. Уларга тиббий, ижтимоий-маиший хизматнинг 35 тури кўрсатилмоқда. Жумладан, бозор-ўчар қилиш, кирларини ювиш, уйларини тозалаш, дори-дармон, озиқ-овқатлар харид қилиб бериш, овқат қилиш ва ҳоказолар «Меҳр-шафқат» хизмати ходимларининг зиммасидадир. Иш жараёнида, гоҳ телефонда, гоҳ уйларида бевосита мулоқот вақтида кексалар биз кўрсатаётган ёрдамдан мамнун эканликларини, баъзилари эса хизматчиларни ўзгартириш лозимлиги ҳақида илтимосларини билдиришади. Чунки уйларида бир оғиз ширин сўзга маҳтал, меҳрга зор ётган бемор кексаларга бизнинг фаолиятимиз, ширинсуханлигимиз кўнглига таскин, ҳузур ҳаловат бағишлайди.

«Меҳр-шафқат» хизмати ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида оғир иқтисодий ҳолатни бошидан кечирмоқда. Нарх-навонинг кескин ўсиши айниқса кексаларимизга, бизнинг хизматчиларнинг иқтисодига катта зарба бўлди. Чунки уларга моддий ёрдам кўрсатиш анча камайиб кетди. Ҳамшираларимизга маош тўлаш учун маблағимиз етмаяпти. Қизил Яримой жамиятининг Тошкент қўмитаси ўзига хос бўлмаган хўжалик ишлари билан шуғулланишга, масалан, корхоналар очиб, ўзини маблағ билан таъминлашга ҳаракат қилаётир. Шунингдек, бизга ҳукумат бераётган беминнат ёрдамдан ташқари «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Қишлоқ хўжалиги, Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Куйбишев район ижроия қўмитаси ҳам хизмату ҳиммат кўрсатмоқда.

Мен бир нарсага алоҳида эътиборни қаратишни истардим. У ҳам бўлса ҳали «Меҳр-шафқат» фонди билан «Меҳр-шафқат» хизматини адаштираётганлар ҳам жуда кўп. Шунча қийинчиликлар билан Қизил Яримой жамияти ўз олдига «Меҳр-шафқат» хизматини қисқартиришни эмас, балки ривожлантиришни мақсад қилиб қўйди.

Биз 1 октябрда ўтказилган Халқаро қариялар куни ҳар бир қариянинг кўнглини янада хушнуд қилишга интилдик. Бу борада шаҳар ижроқўмининг координацион маркази томонидан баъзи режалар тузилганди. Кеча шаҳар транспорти ҳамма қариялар учун бепул бўлди. Барча кинотеатрлар, музейлар, цирк томошалари, истироҳат боғлари кексаларимиз учун текин хизмат қилди. К. Маркс кўчасида оммавий сайл уюштирилиб, бу тадбир бошқа маданий ва истироҳат боғларида ҳам давом эттирилди. Радио, телевидение қарияларимизга бағишлаб махсус программалар тайёрлади.

Қисқа қилиб айтганда, пиру бадавлатларимизнинг кўнгилларини овладик, уларга жонбозликни янада кучайтирдик.

ХАБАР

30 сентябрь куни Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съезди Ўзбекистон Халқ демократик партияси дастури ва уставини тайёрлаш юзасидан тузган комиссияларнинг навбатдаги мажлислари бўлди.

Ишчи гуруҳлари тайёрлаган ҳужжатларнинг бир неча лойиҳаси кўриб чиқилди. Бўлиб ўтган муҳокама натижаларини, мажлис қатнашчилари айтган мулоҳазалар ва таклифларни ҳисобга олиб, яқин вақт ичида уларни узил-кесил ишлаб чиқиш ҳамда Ўзбекистон Халқ демократик партияси таъсис съездига тайёргарлик кўрувчи ташкилот комитетининг муҳокамасига киритишга қарор қилинди.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

ҲАШАР ЭЪЛОН ҚИЛИНСА

Жумҳуриятимизда давлат мустақиллигининг эълон қилиниши ҳар бир хонадонга қувонч олиб кирди, десам муболаға бўлмайди. Куни кеча бир неча тенгқур дўстларимиз билан айнан шу борада баҳслашиб қолдик.

— Нима учун мустақиллик ҳашари эълон қилинмаяпти? — дея савол берди кимдир. — Агар ҳашарга чақиришса жон-жон деб чиқардим.

Дарҳақиқат, ҳар йили турли саналарга бағишланиб шанбалигу якшанбаликлар, халқ ҳашарлари эълон қилинади. Нима учун ўз эркимиз, мустақиллигимиз учун ҳашар эълон қилиш мумкин эмас! Ахир шу баҳонада кўчалару сув шоҳобчалари обод бўлиб қолармиди, қолаверса бир кунлик иш ҳақимиз Мустақил Ўзбекистон бюджетига келиб тушарди.

Р. ҚОБИЛОВ.
Тошкент шаҳри.

ИМКОНИЯТ БОР-КУ!

Қайси газетани ўқиманг, ким билан суҳбатлашманг республикамиз экологиясининг танглиги, Орол фожиаси ҳақида куйиниб гапиради. Атроф-муҳит мусаффолигини сақлаш, экологик тангликдан қутулиш учун назаримда ички имкониятларимизни ишга солишимиз керакдир.

Жумҳуриятимиз шаҳарларида транспорт қатнови ҳаддан зиёд кўп. Бу эса ўз навбатида экологиянинг бузилишига, ҳавонинг ифлосланишига олиб келади.

Россиянинг қайси шаҳарларига борманг электропоезд қатновининг гувоҳи бўласиз. Йирик шаҳарларда ҳам транспорт қатнови кам. Мен Ўрта Осиё шаҳарларига ҳам электропоездлар келишини орзу қиламан. Шу йўл билан ҳавонинг булғанишини олдини олиш мумкиндир. Билмадим, орзуим ушалармикан?

Ҳусниддин БОЙМАТ ўғли,
Самарқанд шаҳри.

ТАНҚИД МЕВАСИ...

Танқидни келажакнинг меваси дейишади. Ана шу танқид сабаб, хато ва камчиликлар йўқотилса нур устига нур бўлади. Бироқ, танқид тўғри тушунилмаса қийин экан.

Мен 4 — 5 йилдан буён жамоа хўжалигимизу районимизда бўлаётган инқилобий ўзгаришлар, янгиликлар ҳақида газета-журналларга мақолалар ёзиб тураман. Мақолаларим бир неча марта район, вилоят ва жумҳурият газеталарида чоп этилган. Яқинда хўжалигимиздаги хато-камчиликлар ҳақида вилоят газетасига ёзиб, ишсиз қолдим. Мана тўрт ойдирки на маош оламан ва на тўлов пули. Оиламда эса саккиз жон менинг ойлик олишимни кутиб яшамоқда. Лоқайдлик — танқидни тўғри тушунмаслик оқибатида илдиз отади. Мени айбим лоқайд бўлмаганиммми? Ленин номли жамоа хўжалиги раҳбарларининг (бошқарув раиси Э. Салоҳиддинов) айби билан ишсиз қолган ойларим учун маош тўлов пулини менга ким тўлайди?

Юнус АТОЕВ
Самарқанд вилояти.

Ишбилармон кишилар

УЧ ОҒА-ИНИ ФЕРМЕРЛАР

Раббимовлар асли қўшработлик. Уларнинг отаси Мавлон Раббимов Эргаш Жуманбулбул ўғли номли давлат хўжалиги ҳудудидаги Миришкор қишлоғида туғилиб ўсган. Тақдир тақозоси билан Оқдарёга келиб қолишган. Ҳозир шу ноҳиядаги Мирзо Бобур номли давлат хўжалиги ҳудудида истиқомат қилишади.

Гапни тафсилотдан бошлаганимизнинг боиси чорвачилик оила аъзоларига бобомерос касб. «Қазисан, қартасан, асл наслингга тортасан», деганларидек, Раббим отанинг фарзандлари пахтакор воҳада, Зарафшон соҳилларида туғилиб, камол топган бўлишса ҳам ахири чорвачиликка қайтишди. Бу бир томондан оила анъаналарига эътиқоднинг мустаҳкамлигидан бўлса, иккинчи жиҳатдан замона зайли, ўз иқтидорини, тадбиркорлигини намойиш этиш учун шарт-шароит туғилганидандир.

Тўнғич ўғил Хўжақул Раббимов биринчи бўлиб ишга киришди. Ўшанда 1988 йилнинг сентябри эди. Қишлов арафасида бу ишга жазм этиш учун катта юрак керак, албатта. Қолаверса, хўжалик раҳбарияти, мутахассислари нима дейишаркин?

Давлат хўжалиги директори Эшқобил Эгамбердиев замонавий фикрлайдиган раҳбар экан. Хўжақулнинг ташаббусини қўллаб-қувватлади. Унга тегишли шарт-шароит яратиш, зарур ёрдам кўрсатишга бош-қош бўлди.

Илк қишлов қийинчиликлари, дастлабки натижалар унчалик қувончли бўлмагани ҳақида гапириш, рақамлар келтириб, уларни таҳлил этиб ўтиришнинг ҳожати бормикан. Ахир, энг муҳими, Хўжақул Раббимов машаққатларни енгди, босган изидан қайтмади, фермасини янада кенгайтирди.

Ҳозир унинг ихтиёрида 38 бош қорамол бор. Шундан 17 таси соғин сигир. Ҳар куни 120 литрдан ошириб сут топширилаяпти. 12 та бузоқ меҳр билан парваришланаётир. Сўқимга боқилаётган новвосларнинг вазн ўсиши кўнгилдагидек. 1988 йилдан бери жами 80 тонна сут топширилди. Банкдан олинган 45 минг сўм қарз узилиб шахсий ҳисоб варақасида салкам 4 минг сўм пул пайдо бўлди.

Фермер ихтиёрига 4 гектар ер берилган. Шунинг бир гектарига силос учун маккажўхори, уч гектарига беда экилди. Эллик сотих майдондан 2 тонна буғдой олиниб, қишнинг ҳам чораси кўриб қўйилди. Хўжақул Раббимовнинг беминнат дастёри — тележкали трактори бор. Соғувчилар Хосият Шакарова, Зулхумор Ҳамроева аъло кайфият билан меҳнат қилмоқда. Шартномага асосан йил давомида давлатга 22 тонна сут топширилиши керак. Дастлабки хомчўтлар режа ошириб адо этилажагини кўрсатмоқда.

Ўртанчи фермер — Ширинбой Раббимов қарамоғида 13 та сигир, 30 та қўй бор. Бу оила ҳар куни 40 литр сут топширмоқда. 4 та новвос сўқимга боқилаяпти. 4 гектар майдонда деҳқончилик қилиниб, озуқа экинлари етиштирилмоқда.

Ширинбойнинг ёрдамчиси Ниёз Орзимуродов ва рафиқаси Бувихол янгани иш устида учратдик. Оилада 5 ўғил ва 2 қиз бор. Улар ҳам ўқишдан бўш пайтларида ферма ташвишлари билан банд бўлишади.

Кенжа фермер Ражаб ҳам акалари изидан бориб, оиласи ёрдамида сут, гўшт тайёрлаш билан машғул. Унинг кўрсаткичлари ҳам ёмон эмас.

Уч оға-ини фермерларнинг отаси, Улуғ Ватан уруши биринчи гуруҳ ногирони, меҳнат фахрийси Раббим ота Мавлонов билан суҳбатимиз ишбилармонлик истиқболлари ҳақида бўлди.

— Ҳар бир киши ўзи билган, қизиққан иш билан шуғулланиши керак, — дейди отахон. — Шу пайтгача бизда бунинг учун шарт-шароит етарли эмасди. Эндиликда, тадбиркор, ишбилармон одамларнинг даври келди. Уларга кенг йўл очилаверса, шаҳар ва қишлоқларимизда гўшт, сут, сабзавот, мева-чева мўл-кўл, бозорларимизда тўкинчилик, арзончилик бўлади. Менинг уч фарзандим шу хайрли ишга бош қўшганидан хурсандман. Қўлимдан келганича уларга ёрдамлашаяпман. Истардимки, қишлоқларимизда мана шундай фермерлар, деҳқону чорвадор хўжаликлари кўпайса. Элимизнинг рўзғорини бутлаш, дастурхонига барака киритиш учун ҳамкор, ҳамжиҳат меҳнат қилсак. Бунинг савобига нима етсин.

Дарҳақиқат, бундан улуғ, савоблироқ иш борми? Отахоннинг даъвати яна ўнлаб, юзлаб тадбиркорлар қалбида акс садо беришига шубҳа йўқ. Зеро, эндиликда давр тадбиркору ишбилармонларники бўлиб қолажак.

Ҳабиб ТЕМИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҚУРУҚ КЕТГАН ВАГОНЛАР

ПУБЛИЦИСТИКА

Эшелонлар, эшелонлар, эшелонлар... Жанубдан шимолга, шимолдан жанубга бетўхтов елишади. Локомотивлар у томонларга юк тўла вагонларни пишқира-пишқира аранг тортиб борадилар, бу ёқларга эса...

Қишлоққа йўлим тушса, албатта, Шомат бобони йўқлаш одатим бор. Умри далада ўтган бу қария саксоннинг юзини кўрган бўлса-да, ҳалиям қўллари омбир, мушаклари таранг. Камгап, камсуқум, давраларда жимгина кўзларини юмиб гапнинг мағзини чақади. Агар сўзамоллар қуруқ аравани олиб қочишса, мудрай кетади, борди-ю нарх наво, деҳқончилигу тирикчиликнинг бошқа ташвишлари муҳокама қилинса, жон-қулоғи билан эшитади, маъқул келган жойида «отайизга раҳмат» деб қўяди, инкор қилмоқчи бўлса, яна жимгина бош чайқаб ўтиради. Фарангистондаги Президент сайлови-ю Америкодаги сув тошқини, Саддам Ҳусайннинг мағлубиятию Горбачев билан Ельциннинг можаролари уни унчалик қизиқтирмайди.

Ҳа, у кишининг дунёқараши, қизиқ, ҳамма нарсага ўз дарчасидан қарайди. Тирикчилиги, ҳаловати, арзимаган манфаатидан ўзга нарсалар ҳақида ўйлашга одатланмаган. Эртаю кеч элга тинчлик-тотувлик, юртнинг катталарига инсофу адолат тилаб осуда ўтган кунига, бир бурда насибаси борлигига шукур қилади. Уни биз омию гўл, сиёсий кўр деймиз, кўзини очиш ниятида дунё муаммоларидан гап очсак, ҳали «сабзи захлаганмикан» ҳали «сигирга бир боғ ўт солай» деб томорқасига ўтиб кетади, суҳбатимиздан зерикади, мудрайди, эснайди. Биз эса «қачон халқ бўласан эй, оломон» дея куюнамиз, ўкинамиз.

Бунинг сабаби нима? Нега деҳқон бизни тушунмайди? Нега уни ижтимоий-сиёсий воқеалар қизиқтирмайди? Нега у телевизорда Олий Кенгаш сессиясини кўришдан Шералининг бир жуфт қўшиғини тинглашни афзал билади? Нега, нечун шундай!?

Келинг, гапни деҳқон бизни эмас, биз уни нега тушунмаслигимиздан бошлайлик. Дунёга келган кунимиздан бошлаб, «коллективизм, социализм, коммунизм» тушунчалари билан эмландик, «ҳамма ҳуру бахтиёр яшайдиган жамиятимиз»дан фахрланиш туйғуси қону танимизга она сути билан сингди. Қизил байроғу қизил шиорлар билан барабан садолари остида саф тортиб юришни Ватанга, партияга садоқату муҳаббат белгиси деб билдик. Сиёсатга бутун вужудимиз билан берилиб, «капитализм иллатлари — хусусий мулкчилик ва эксплуатацияга» қарши қаттиқ кураш бошладик. Гимнастёрка кийган киши бизга — пролетарча онги ўсган «ўзимизники», томорқасидан кўпроқ ҳосил олган эса ўз манфаатини ўйловчи «ёт элемент» бўлиб кўринди. Гимнастёрка киймаганларни, экини яшнаб турганлариям, хуллас, «ўзимизники» бўлмаган ҳаммани қатағон қилдик. Бойлари йўқ, тўқлари йўқ, очлар, йўқсиллар мамлакати бунёд бўлди. Бу ерда энди эл бонг билан туриб, бонг билан ётади, «Байналмилал»ни куйлаб ишга боради, ишдан қайтади. Агар биров ишламасдан куни билан «Байналмилал»ни айтсаям майли, ўрнига бошқалар ишлайверади. «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун» деган шиоримиз бор. Қайтага овози йўғонроқ, сўзамолларга худо беради. Улар «бир овоздан» раҳбарликка сайланадилар ва Шомат бобога ўхшаган меҳнат кишилари ҳисобига кун кўрадилар. Улар қозон бошида туриб яратилган моддий бойликни худди Аркадий Райкин товуқ улашганидек, «сенга оёқчаси, сенгаям оёқчаси, менга эса қолганиям бўлаверади» деган қабилда «инсофу адолат билан» тарқатадилар.

Хўш, «онгсиз элемент» — деҳқон буларни билмайди, англамайди, дейсизми? Билади, лекин жим. «Ғинг» деса, «халқ душмани»га айланишдан қўрқади. Қолаверса, сиёсат ўткинчилигини, охир-оқибат ҳамма нарса дастурхоннинг тўкинлиги, уст-бошнинг бутунлигига бориб тақалишини у чуқур ҳис қилади. У яхши биладики, агар моддий неъмат яратилмаса, экин экилмаса, маъдан кавланмаса, газлама тўқилмаса, тараққиёту ҳаёт тўхтайди. Шу боис ўз оиласига қўшиб, яна бир қанча текинтомоқларни боқсаям майли, ишлайди, ишлайверади.

Кетмону болғанинг овозини оломон ҳайқириғи босиб кетган қайси ўлка рўшнолик кўрган?

Кейинги уч-тўрт йил ичида мамлакатимиз 300 миллион кишилик баҳайбат мажлислар залига айланиб қолди. Митинглар, иш ташлашлар, миллий можаролар барчанинг тинкасини қуритди. Хўш, аҳвол, ўзгараяптими? Йўқ? Қайтага шунча моддий бойликларга эга бўлган давлатда очлик, тақчиллик ҳукм сурмоқда. Уялмай-нетмай кечагина «ёвуз душманимиз» деб атаган «лаънати империалистлар»дан» нон сўраяпмиз. Балки Москопдаги уззу кун мажлисбозлик қилиб ўтирганларга уялиш туйғуси ётдир, лекин ўзбек деҳқони бу ҳолдан қаттиқ изтироб чекади. Азият чекмай бўладими ахир, Дания ўз эхтиёжидан беш ҳисса кўп қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқарса. Бельгия, Голландия, Финляндия каби кичик-кичик давлатлар озиқ-овқатни қаерга қўйишни билишмаса. Ахир булар ер шароити мураккаб бўлган шимолда жойлашган-ку. Тупроғига таёқ суқса, кўкарадиган бебаҳо заминда туриб, оч қолишимизга сабаб нима?

• ИСТИҚЛОЛ ТУЙҒУСИ

— Нега шундай бўлаяпти, — деб сўрайман Шомат бободан.

— Қайдам, мулла, — дейди у худди айнан ўзи айбдордек қимтиниб. — Қўчқорбулоқ томонда ташландиқ ер бор. Сойдан ёнбағирлатиб ариқ олинса, сув чиқади. Шу жойни яхшигина боғ қилиш мумкин. Раисдан сўрасам, мужмал жавоб берди. Мулла, ўзингиз гаплашиб берсангиз, кўп савобга қолардингиз-да. Боғни гўримга орқалаб кетармидим, мевасини еганлар «раҳмат» деса етади, менга...

Бобонинг жавоби шу бўлди. Аввалига «ҳа худо бехабар-а, сиёсатдан, дунёвий ишлардан воқиф эмас-да» деб ачиндим, сўнгра эса яна чуқур ўйга толдим... Теварак-атрофимизга бир қаранг, қанчадан-қанча ташландиқ ерлар, занглаган техника, беҳуда оқаётган сувлар... Ҳамма ёқда исрофгарчилик, хўжасизлик, бош-бошдоқлик. Бизда барча бойликлар умумхалқ мулки ҳисобланади. Умумхалқ ким ўзи? Нега техникаси далада занглаб ётибди? Нега боғида мевалари чирийди-ю, болалари оч қолади? Нега ноз-неъмат бунёдкори бўлмиш деҳқон икки кило гўшт учун шаҳарга тушишга мажбур? Нечун пиллакору пахтакор ўз маҳсулотидан бўлган кийим-бошни сотиб олишга қурби етмайди? Нега!? Нега!? Нега!?

Саволлар кўп, талаблар қат-қат. Аммо аниқ-тиниқ жавоб йўқ. Анжуману сессиялар, кенгашу маслаҳатлар кўп, аммо тайинли гап йўқ. Лекин, назаримда, Шомат бобонинг жавоби тайин. У, бекор гапдан кўра бекор ишла, дейди.

Социализм ғоясини инкор этиш мушкул. Аммо унинг ижросида нўноқлик қилаётганлигимизни инкор этмайлик. Социализм капитализм бағрида етилишини тан олдиг-у бироқ чақалоқ туғилиши билан уни онасидан жудо қилдик. Болани ўз билганимизча тарбиялашга тушдик. Эски тузум иллатлари дея кўп қадриятлар илдизига болта урдик. Ижтимоий қонунлар табиат қонунлари билан чамбарчас боғлиқлиги, ҳар қандай янги шакл ва мазмун, ўзидан аввалги пойдеворда вояга етиши ҳисобга олинмади. Капиталистик жамият одамларнинг меҳнатга муносабатини шакллантиради (Ҳалол меҳнат қилмаса, куни ўтмаслиги биладиган одам ишламай не қилсин). Биз қурган жамиятда эса шу муҳим қоида чириган тузум иллати сифатида йўқотилди. Натижани ўзингиз кўриб турибсиз. Ўтган йили мамлакат бўйича қанча буғдой нобуд бўлди. Албатта, бунинг бошқа сабаблари ҳам бор. Биз барчани ишёқмасликда айблаш фикридан йироқмиз. Лекин ўтган йили москваликларга вилоят далаларига чиқиб ўзларига қишлик картошка териб олиш таклиф қилинганда улар норози бўлишганидан хабарингиз бор. Қани, ана шу таклифни тошкентликларга айтиб кўринг-чи? Ёнидаги далада ҳосил туриб, чет элдан маҳсулот келтириб беришларини талаб қиладиган одамларни ким тарбиялади? Айнан бизнинг ўхшаши йўқ тузумимиз. Ундай бўлса, бутун умрини меҳнат билан ўтказган, бир оғир «раҳмат» учун ташландиқ ерда боғ барпо этишни орзу қилган Шомат бобони ким тарбиялади. Социализмми? Йўқ-йўқ. У сиёсатга аралашмайди, уни табиатнинг ўзи вояга етказган. Одамларга яхшилик қилиш, ҳалол меҳнат, ерга меҳр унга аждодларидан қолган буюк мерос, ҳаётий эҳтиёж.

Бизда социализм ибораси шунчалик сиёсийлаштириб юборилдики, ҳатто бу сўзни ўтириб айтган одамни бемалол жиноятчиликда айблашдан ҳам қайтилмади. Ўриндан туриб айтиши керак эди!

Социализм тушунчаси ўзининг том маъносига қараганда кўпроқ аллақандай сирли, мавҳум ғояларга айланди. Финляндия ташқи ишлар вазири Пертти Паасио социалистик партияси аъзоси. Қаранг унинг социализм ҳақидаги тушунчаси соддагина экан. — Менинг учун социализм, ҳар бир шахснинг тўла озодлиги, турмушнинг фаровонлиги демак, — дейди у. Демак, социализмда Шомат бобо ҳам нонуштага балиқ увилдириғи танаввул қилишга ҳақли. Аммо у увилдириқ ўрнига шимилдириқ ейди (Бечоранинг қуруқ нон-чойга ўрганган ошқозони шоҳона неъматларни ҳазм қилолмаса ҳам керак).

Тузган жамиятимиз Пертти Паасионигина эмас, ким билади дейсиз, балки ўзининг ғоявий асосчиларининг ҳам тушига кирмагандир. Бизда социализм байроғи остида бир шахс нима бўпти, бутун бошли халқлар, миллатлару элатлар қувғину қатағон қилинди-ку.

Эшелонлар, эшелонлар, эшелонлар. Вагон-вагон армонлар кетди. Орзу-умид, дармонлар кетди. Қайғу ҳасрат, ғурбат тўла кўрсатмалар, фармонлар келди.

Мустақил жумҳуриятларнинг эркин иттифоқида эдик. Биламан, мийиғингизда кулаяпсиз. Кулманг. Ҳар ҳолда Конституцияда шундай битилганди. Лекин аслида-чи?! Қани, ўз еримиз, сувимиз, тоғу тошимиз, боғу роғимиз, чўлу биёбонимиз борми? Бўлса, қани кўз билан кўриб, қўл билан ушлайлик-чи. Еримизга эгамизми? Йўқ, уни кавлай-кавлай илма тешик қилиб ташлашди. Бор бойликларимиз темир томирлар орқали сўриб олинаяпти. Заминимиз қонсизу, жонсиз, мадорсиз ингграб ётибди. Сувимизга эгамизми? Йўқ. Жумҳурият сув хўжалиги вазири Рим Абдулович Гиниятуллиндан сўранг. У сизга дарёларимиздан фойдаланишни назорат қилувчи Иттифоққа бўйсунувчи ташкилот фаолияти ҳақида сўзлаб беради.

Олимларимиз инқилобдан илгари Ўзбекистонга ҳатто мих ҳам четдан келтириларди, ҳозир диёримиз қудратли индустрияга эга, — дея лоф уришни хуш кўришарди. Овора бўласиз. Инқилобдан илгариям, ҳозир ҳам бизда ҳақиқий индустрия йўқ. Мавжуд тўрт-беш йирик корхонанинг барчаси бошқа республикалардан келадиган қисмларни йиғиб берадиган каттароқ цех, холос. Бу ҳам тобеликда тутиш сиёсатининг бир муғомбирона усули. Чирчиқдаги «Капралактам» заводи йилига 180 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради. Бу маҳсулотнинг деярли 100 фоизи чет элга экспорт қилинади. Олтинимиз, пахтамиз, қоракўлимизга қўшилиб капралактам ҳам Иттифоқнинг валюта заҳирасини бойитмоқда. Ўрта Осиё маданий тарихини ўрганиш учун келаётган чет эллик сайёҳлардан тушаётган валюта ҳам Московга бориб ортга қайтмайди. Ана шундай хазинани Иттифоқ осонликча бериб қўярмиди. Спасский минорасидан бутун мамлакат кафтдагидек яққол кўриниб туради. Шомат бобонинг боғидаги ҳосил чўғию томдилик чўпоннинг отаридаги эгиз қўзилар, андижонлик механизаторнинг бункеридаги пахтаю марғилонлик чевар тўқиётган атласнинг ҳар бир қаричи ўша минорадан ҳисобга олиб бориладн. Ахир социализм — ва, аввало ҳисоб-китоб, дегани-да!

Болтиқбўйи республикаларига мустақиллик берилди. Молдавия, Арманистон, Гуржистон мустақил бўлди. Ҳеч кимнинг иши бўлмади улар билан. Аммо Ўзбекистон қозон-товоғини ажратиб олажагини эълон қилганда марказ бир чўчиб тушди. Ахир мажлисбозлигу ичкиликбозликни касб қилиб олган (дунёдаги барча давлатлардаги раҳбару йўриқчиларни йиғиштирса ярмигаям етмайдиган) улкан бюрократлар армиясини ким боқади, Ўрта Осиё боқмаса. Ўзбекистон марказга боқиманда, дея бонг урилди, бошқа халқлар олдида беобрў қилинди. Хўп шундай экан, нега республика ажралиб чиққанлигидан хурсанд эмаслар? Марказий нашрлар боқимандадан қутулганларига шод бўлиш ўрнига нега яна ғаламисликни бошлаб юбордилар.

Минорадагилар шошиб, чўчиб қолдилар. Ўрта Осиё халқи бўйнидаги 123 йиллик кишаннинг номини энди ўзгартиришмоқчи. Билмадим у Федерация ёки Конфедерация дейиладими, фарқи йўқ... Энди, ўзбекнинг ҳам кўзи очилди, тенг ҳуқуқли муомала бўлмаса, этагини қоқиб ўрнидан туриб кетаверади.

— Мана, Шомат бобо, мустақил бўлиб олдик, — дедим тунов куни қарияни учратиб. Ота хурсанд бўлса-да, кўпни кўрган кўзларида ҳавотирлик аломати зоҳир эди.

— Отасига раҳмат Каримовнинг, ўғил бола экан. Катта қозоннинг оши миннатли бўлади, мулла. Қуруқ сувни қайнатсанг ҳам ўз ўчоғинг, ўз декчанг бўлгани маъқул. Локин, бўтам, бир хавотирлик жойи бора, бунинг. Том тепасидаги байроқни алмаштирган билан, мустақил бўлолмайсан. Бунинг учун эшигу элагингга, омбору хазинангга қулф-калит керак...

Хўш, Шомат бобо сиёсатни ростданам тушунмайдими? Менимча, у биздан яхшироқ тушунади. Фақат митингбозликка, иш ташлашга қўшила олмайди. Ўзбекистон халқининг турмуш даражаси Иттифоқдагидан икки ҳисса паст. Шомат бобо бир кун ишламаса, уйидаги бир этак бола-чақаси оч қолади. Шу боис, у юртнинг катталарига инсофу адолат тилаб, кетмонини уравераді. Ҳа, инсофу адолат керак унга, бошқасини меҳнати билан топаверади.

Эшелонлар, эшелонлар, эшелонлар...Жанубдан шимолга, шимолдан жанубга тарақа-туруқ тўхтовсиз елаверади. Энди вагонлар шимолга бўш кетмоқдалар, у ёқдан нима ортиб қайтиши номаълум.

Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ.

РЕСПУБЛИКА ШАҲАР—ҚИШЛОҚЛАРИДА

НИШОНДА ТАНТАНА

ҚАШҚАДАРЁ. «Нишон» давлат наслчилик заводининг 60 йиллиги нишонланди.

Завод мутахассислари узоқ машаққатли изланишлардан сўнг «Нишон» зотли қўйиларини яратишди. Қўзилари тилларанг терисидан ташқари сержунлиги, тез етилиши билан турдошларидан фарқланади. Тантана куни Оренбург, Астрахань вилоятларидан келган чорвадорлар ана шу қўйиларни ўзларида кўпайтириш мақсадида харид қилишди.

Байрамга қўшни районлардан ҳам меҳмонлар келишди.

Т. ИСМАТУЛЛАЕВ.

●

ФОЙДАЛИ АЙРИБОШЛАШ

НАМАНГАН. Чуст районидаги «Коммунизм» давлат хўжалиги жамоаси РСФСР вилоятларига 200 тонна узум, 100 тонна вино жўнатиб, ўрнига қурилиш ашёлари олди.

БУ йил боғ ва далаларда ҳосил мўл бўлди. Шу боис хўжалик яқинда ишга туширган сабзавот-мевани қайта ишлайдиган корхона қувватидан зиёдасини сотаяпти. Ҳозир минг тонна ёз неъматлари сиғадиган омборхона қуриб битказилди. Қиш мавсумида сотиш мақсадида 500 тоннадан ортиқ турли маҳсулотлар келтириб қўйилди. Қолган бўш жойларга эса узум, қовун-тарвуз сақлаш режалаштирилди.

И. ДИЛМУРОДОВ.

●

ЭРТА ЭККАН, ЭРТА ЎРАДИ

СУРХОНДАРЁ. Вилоят хўжаликларида кузги дон экиш бошланди.

ЭРТА эккан, эрта ўради, нақлига амал қилаётган Жарқўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли жамоа хўжалиги аъзолари ҳар йили бу тадбирни вилоятда биринчилар қаторида якунлашади. Қисқа фурсатда юз гектардан зиёд майдонга буғдой сепилди. Деҳқонлар келгуси йилида хўжалик аҳолисини дон билан тўла таъминлаш ниятида. Шу боис экин майдонларини 480 гектарга етказишмоқчи.

Х. ЗОИРОВА.

●

МАХСУС МАКТАБ ВА БОҒЧА ҲАМКОРЛИГИ

ХОРАЗМ. Хива шаҳридаги Баёний номли махсус мактабнинг иш бошлаганига бир йил тўлди.

ЎТГАН йили турли мактаблардан саралаб олинган ўқувчиларга физика-математика, кимё, биология, ўзбек тили ва адабиёти фанлари чуқур ўргатилди. Афсуски, сабоқ олаётган ўқувчиларнинг ҳаммаси қобилиятли эмас экан. Қийналганлари олдинги мактабларига қайтарилди. Бу йил антиқа тажриба ўтказилди. Мактабнинг инглиз тили, математика фанлари ўқитувчилари 8-болалар боғчасининг катта гуруҳларида ҳар куни ярим соатдан икки ой мобайнида дарс машғулотлари ўтказишди. Натижада қобилиятли болалар 1-синфга танлаб олинди.

Ҳозир мактаб ўқувчилари 1- ва 8-болалар боғчалари тарбияланувчиларига компьютер ёрдамида инглиз тилини ўргатишаяпти.

Ҳ. ЮНУСОВА.

●

ТИББИЙ ДАСТГОҲ — ИНСОН НАЖОТКОРИ

СИРДАРЁ. Вилоят касалликни аниқлаш ва даволаш маркази сунъий буйрак вазифасини бажарувчи аппарат ўрнатилди.

ИНСОН буйраги танадаги қонни тозалашдан толиққанда ёки касалланиб ана шу ишни уддалолмай қолган тақдирда бемор шифохонага ётқизилади. Аппарат ёрдамида бу вазифа амалга оширилади.

— Илгари бундай дардга йўлиққанлар республика марказига юборилларди, — деди вилоят соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири К. Шодиев. — Ҳозир бир гуруҳ тиббиёт ходимлари чўл районларида ёрдамга муҳтожларни аниқлашаяпти.

Яқинда сирдарёлик шифокорлар Қозоғистоннинг Чимкент, Тожикистоннинг Хўжанд вилоятлари билан шартнома имзолашди. Энди марказ фақат сирдарёликларгагина эмас, балки қўшни республикалардан келган беморларга ҳам хизмат кўрсатади.

Н. ХАРЬКОВ.

●

ЖАҲОН АНДОЗАСИ ДАРАЖАСИДА

ТОШКЕНТ. Компрессор заводи Польша, Германия хусусий фирмалари билан ҳамкорликда «КОИНКО» қўшма корхонасини ташкил этди.

Завод Улуғ Ватан уруши бошланган дастлабки кунлардаёқ Россиядан кўчириб келтирилганди. Бир ойдан сўнг очиқ майдонларда ўрнатилган дастгоҳлар ишга тушганди. Мана шунга ҳам 50 йил бўлибди.

Ҳозир корхонада тайёрланаётган компрессорлар, компрессор системалари, бурғулаш дастгоҳлари, пневмосистема аппаратлари жаҳон андозаси даражасига чиқди. Баъзи деталларни тайёрлашда Франция, АҚШ корхоналарини ортда қолдирди. Заводда электр асбоблари, ойна, енгил автомобилларнинг олди ва орқа ойнасини ишлаб чиқарадиган кичик корхоналар аҳоли эҳтиёжи учун маҳсулот тайёрлаяпти. Шу кунларда хорижий фирмалар билан ҳамкорликда телефон аппаратларини йиғиш йўлга қўйилди.

И. ТОШЕВ.

●

ДЎКОН ЭЛ ХИЗМАТИДА

ФАРҒОНА. Қувасойда чинни заводининг фирма дўкони очилди.

Қисқа фурсатда Қувасой чиннисининг довруғи республикамиздан ташқарига ҳам ёйилди. Шаҳарга хизмат юзасидан келаётганлар, саёҳатчилар, меҳмонлар эътибори ана шу мағазинга тушаяпти. Шуни айтиш керакки, кейинги пайтда корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турлари кўпайди. Сифати яхшиланди. Одамлар янги дўкондан ҳар куни 2,5 минг сўмликдан зиёд турли ҳажмдаги чойнаклар, пиёла, ликобчалар, коса ва лаганлар, чинни йиғмалари харид қилишаяпти.

Т. ИГНАТЕВА.

МАРРАГА ЕТГАНЛАР

буёғи мажбурият ҳисобига

ТЕРМИЗ. Машина теримига катта эътибор берилганлиги туфайли «Гулбаҳор» совхозининг Жўра Навбатов бошқараётган бўлим заршунослари кечадан бошлаб мажбурият ҳисобига пахта топширишаяпти. 230 гектар майдондан 600 тоннадан зиёд оқ олтин йиғиштириб олинди.

Т. РАЗЗОҚ.

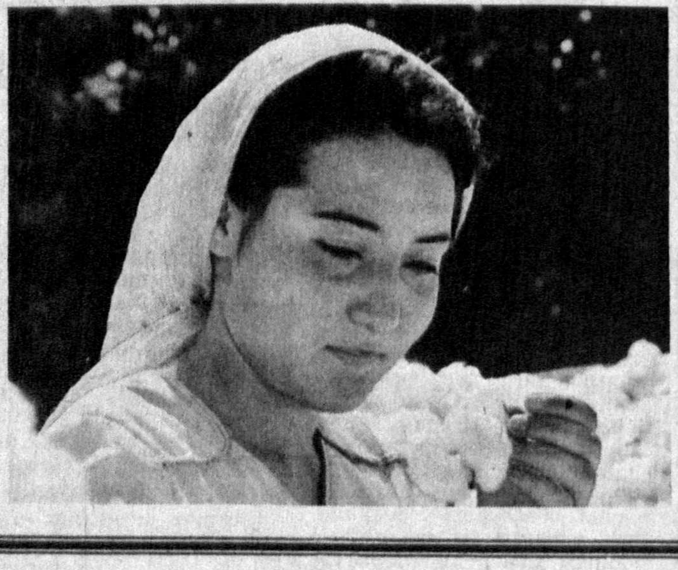

— Бу йилги мавсумда камида 10 тонналик хирмон уйишга аҳд этганман, — дейди Бувайда ноҳиясидаги «Ленинобод» жамоа хўжалигининг чевари Юлдузхон Мирзаева. — Шу ниятда ҳар куни 200—201 килограмм оқ олтин тераяпман.

Пайариқ ноҳиясидаги «Ленинград» жамоа хўжалигининг илғор теримчиси Гулчеҳра Аҳмедова (пастдаги сурат), ҳам беллашувда пешқадамлик қилмоқда. У кунига 150-160 килограмм дурдона териб, хирмонга барака киритаётир.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ
ва К. ТУРСУНОВ
олган суратлар.

ФЕРМЕРЛАР КЎПАЙМОҚДА

МИРЗАЧЎЛ районидаги 24 фермер хўжалиги давлатга 252 тонна сут, 10 тонна гўшт сотди. Район раҳбарияти фермер хўжаликларини кенг ривожлантириш мақсадида зарур шароит яратишга ҳаракат қилмоқда. Жумладан, ана шу мақсадларда давлат банки 265 минг сўм пул ажратди. Абай номли, Сегизбоев номли, «Советская Россия», «Тошкент» давлат хўжаликларидан И. Ёқубов, О. Еспенбетов, Е. Кулқораев, К. Аблаев чорва туёғини кўпайтиришяпти. Шу билан биргаликда «Партия XXIV съезди» давлат хўжалигидан Тўрехан Умаров етакчилигидаги фермер хўжалик давлат банкидан бир йилда 30 минг сўм қарз олгани ҳолда шу вақтгача бор йўғи олти тонна сут топширган. Гўшт эса йўқ.

А. МАМАРАСУЛ ўғли, «Халқ сўзи» мухбири.

ОЛТИНСОЙГА КЕЛИНГ

ГАПЛАРИМНИНГ НЕЧОҒЛИК ТЎҒРИ ЭКАНЛИГИНИ ШУНДА БИЛАСИЗ, ДЕЙДИ МУАЛЛИФ

Дунёга довруқ солган қадимги Бақтрия салтанатининг пойтахти Сурхондарёнинг шимолида эди. Билимдонларнинг айтишича, пойтахт қалъасининг битта дарвозаси бўлиб, уни сув ҳандақлари ўраб турар экан. Менимча, империянинг дахлсизлигини фақатгина мустаҳкам деворлар, сув ҳандақлари таъминламаган. Йўқ, бу давлатнинг довюрак ва абжир аскарлари бўлган. Улар шу даражада қўрқмас бўлишганки, ҳатто дунёни зир титратган Искандар Зулқарнайн ҳам муҳорабанинг муроса йўлини танлаган.

О, улар кейин Қутайбанинг ҳам додини беришган.

Бу юртнинг халқи табиатидаги мардоналикни баъзан ёввойилик билан адаштириб юборадилар. Аммо бунинг хавфли томони йўқ, қайтанга бу — она табиатга яқинликнинг нишонаси.

Ота-боболаримиз вужудидаги мардоналикнинг манбаларини баъзан ўзимча излайман. Ўйлай-ўйлай кам-тар кузатишларимга асосланиб бир гапни айтаман: Сурхондарёнинг суви тоза. Чунки азамат дарёларнинг кўпи Сурхондарёдан бошланади. Воҳа Бобота́ғ ва Бойсун тоғларининг орасида жойлашган. У тоғдан бу тоғ баралла кўриниб туради. Ҳар икки тоғ бағридан отилиб чиқадиган даралар жамланиб Сурхондарёга, ундан Амударёга қуйилади.

Сувда хосият кўплигини қадимги донишмандлар ҳам қайта-қайта таъкидлаганлар. Қайси юртнинг суви тоза экан, мевалари ширин, одамлари соғлом бўлади. Айниқса ҳозирги кунда бу сингари оддий ҳақиқатни исботлашга ҳожат йўқ.

Сурхондарёда хурмо ўсади. Ваҳоланки, Ўзбекистоннинг ҳамма бурчаги Ўзбекистон деб аталса-да, баъзи жойларида хурмони қандай тишлашни билмайдилар. Сурхондарёнинг қиши илиқ бўлганлиги учун ҳам бу юртда хурмодан мўл ҳосил оладилар.

Ҳавосининг мўътадиллигиданми, сувининг тозалигиданми, Сурхондарёнинг шимолий районлари йил сайин боғ-роғларга бурканиб бораётир. Олтмишинчи йилларда бошланган пахта яккаҳокимлиги Сурхондарёдан ҳам боғларни қувиб чиқарди. Мевали дарахтлар ҳатто томорқаларда ҳам ноёб бўлиб қолди. Аммо саксонинчи йилларга келиб аҳвол ўзгарди. Шахсан Шароф Рашидовнинг ташаббуси билан Сурхондарёнинг шимолида боғдорчиликка ихтисослашган Олтинсой райони ташкил этилиши вилоят харитасини ўзгартириб юборди. Чунки илгарилари тоғолди районларига ҳам пахта экилар эди-да.

Олтинсой районида узум етиштиришнинг миқдори йил сайин кўпая бориб, қисқа вақт ичида 60 минг тоннага яқинлашди. Чунончи, ўтган йили районда 56 минг тонна узум етиштирилди.

Тўқсон биринчи йилда 46 минг тонна узум етиштириш режалаштирилган. Чунки бу йил қишда совуқ йигирма даражадан ошиб кетди ва боғларга жиддий шикаст етказди. Деҳқонларимиз совуқ талофатларини енгиллатиш учун ёз бўйи ғайрат билан ишладилар: аксарият боғларда қўшимча ишловлар, озиқлантиришлар бўлди. Ана шунинг учун ҳам бу йил боғларимизда ҳосил бизнинг чамамиздагидан кўп. Ўтган йили ҳар кило узумни ўртача 78 тийиндан пуллаган эканмиз. Ҳозир бу кўрсаткич 2 сўмни ташкил этиб турибди.

Бу йил районимизда вино заводи ишга тушди. Аслида 20 минг тонна узумни қайта ишлаш режалаштирилган, лекин биз бу кўрсаткични 20 минг тоннага етказмоқчимиз. Чунки винонинг бозори чаққон, нархи баланд. Вино тайёрлаш пункти аввал бошқа идоранинг назоратида эди. Энди завод Олтинсойнинг ихтиёрига ўтди. Биз яқинда винони қадоқлайдиган, яъни шиша идишларга қўядиган ускунани ўрнатамиз. Ҳозир винони идиш йўқлиги сабабли вагонларга ортиб бошқа заводларга юбораётирмиз. Ана шу ҳисобдан ҳар йили 50—60 миллион сўмни «бегона» қилиб юбораётибмиз.

Биз кўп йиллардан бери умумиттифоқ фондига узум жўнатамиз. Бизга «юқори»дан айтишар эди: «Фалон шаҳарга ўн минг тонна узум жўнатилсин!» Биз жўнатар эдик. Орадан бир ой ўтгандан сўнг хат келар эди: «Юборган узумларингнинг ярми йўлда чириб кетибди. Сотишнинг иложи бўлмади. Пулини тўламаймиз. Арбитражга мурожаат қилинг». Ана шундан сўнг янаги ҳосилга қадар биз узумхўрлар билан суришиб юрар эдик. Хайрият, аҳвол яхшиликка томон юз бурди. Бундай «эркатойлик»ларнинг йўлига чек қўйилди. Биз ҳозир асосан Пермь вилояти билан ҳамкорлик қиляпмиз. У ёғини сўрасангиз, пермликлар билан тўқсон бешинчи йилга қадар шартнома ҳам тузиб қўйдик. Биз яқинда улардан бу йил юборадиган узум эвазига 1000 тонна нефть маҳсулотлари, 3 минг куб метр ёғоч, 2 минг тонна цемент, 6 минг дона шифер, бошқа кўп танқис материаллар олдик. Умуман, 400 вагон маҳсулот- шартнома асосида Олтинсойга келиши керак. Биз узум юклайдиган яшик масаласини ҳам ана шундай айрибошлаш йўли билан ҳал қилдик. Ўзимиз ҳар йили 3 миллион дона яшик ишлатамиз. Бундан ташқари ўзимиздан ортириб қўшни районларнинг хўжаликларига ҳам сотамиз.

Қайси юртда боғ яхши бўлса, ўша юрт ободдир. Олтинсой ана шундай юрт. Ишонмасангиз, Олтинсойга бир келинг, гапларимнинг нечоғлик тўғри эканлигини шунда биласиз.

Нурилла ЖЎРАЕВ, Олтинсой район деҳқончилик-саноат ишлаб чиқариш бирлашмасининг тижоратчи бош ҳосилоти.

Вилоятларда Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги кенг нишонланди

БАЙРАМ—ДАСТУРХОН ТЎКИНЛИГИ

Тилни минг тилим қилгулик қовун-тарвузлар, шарбатини қобиғига сиғдиролмай тарс-тарс ёрилган Қува анорлари, тарам-тарам олмалар, беҳию ноклар пештахтага чиқарилган. Гўёки бутун Фарғона, бутун водий бор кўркини, чиройини, бойлигини «Меҳржон» байрамининг очилдастурхонига сочиб юборгандай. Бир тарафда карнай-сурнай садолари, бир томонда хонандаларнинг шўх яллаларию рақкосалар хироми кишини даврага чорлайди. «Олтин кўз», «Меҳржон» байрамлари улуғ бобомиз Алишер Навойининг қутлуғ 550 йиллик тўйига қўшилиб кеттани янада қувончли бўлди.

Юсуфжон қизиқ номли вилоят мусиқали драма ва комедия театрининг таъмирланган янги биноси олдидаги майдонда кўп минг кишилик йиғилиш бўлиб ўтди. Вилоят совети раиси Ғуломжон Фозилов йиғилганларни байрам билан муборакбод этди.

Йиғилишдан сўнг меҳмонларга Алишер Навоийнинг 550 йиллигига бағишланган театрлаштирилган адабий мушоира, Шароф Бошбековнинг «Темир хотин» драмасидан айрим саҳналар намойиш этилди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

* * *

Муқимий номидаги шаҳар маданият ва истироҳат боғи одатдагидан гавжум бўлди. Карнай-сурнай садолари ҳамшаҳарларимизни байрамга чорлади. Боғ кўтаринки кайфиятдаги кишиларга тўлди.

Қўқонда «Табиат инъомлари» байрами ана шундай бошланди. Боққа гўё баҳор фасли қайтгандай. Қип-қизил атиргуллар, гунафша, гладиолос, келинчакгул, бўтакўз ва бошқа гуллар. Гуллар жилоси баҳорни эслатса, бу ерга келтирилган қовун-тарвузлар, сара мевалар ва бошқа маҳсулотлар ўлкамизда олтин куз ҳукмронлигидан далолат беради. Ҳар икки фасл кўриниши уйғунлашиб, гўё юртимизнинг ҳамиша баҳор гулларидан гўзал ва куз неъматларидан тўкин-сочинлигини ифода этаётгандай.

Бу йилга анъанавий «Табиат инъомлари» байрами шеърият султони, улуғ бобокалонимиз Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланди. Ҳар бир ўқув юрти, корхона, ташкилот ва муассасанинг табиат ошиқлари ўзига хос услуб яратган. Ҳар бир композицияда бир мавзу.

— Бу йил шаҳримизда «Табиат инъомлари» байрами 25-марта нишонланяпти, — дейди табиатни муҳофаза қилиш шаҳар жамияти котибаси Майнахон Йўлдошева. — Боғ табиатимиз безаги бўлмиш ранг-баранг гуллар, олтин куз неъматлари билан бунчалик кўркам бўлмаган эди.

Боғ айланамиз. Нон комбинати жамоаси ўз ёрдамчи хўжалигида етиштирган ноз-неъматларни кўз-кўз қиляпти. Нутрия, асалари, япон товуғи, ноёб паррандалар... Нон-кондитер маҳсулотларининг 56, мева ва полиз маҳсулотларининг 11 хили намойишга қўйилган. Ундан тайёрланган тимсоҳ, фил, балиқ сингари ҳайвонлар рамзи, Алишер Навоий «Хамса»си, «Гул ва булбул», «Қўй йили» торт композициялари бу ерга ташриф буюрганларни лол қолдирди. Улар бу маҳсулотларни тайёрлаган ширавапаз ака-ука Ҳасан ва Ҳусан Камоловлар ва Нурматжон Номозов бошлиқ бригада ишчилари меҳнатига тасаннолар ўқишди. Шаҳар пазанда ва савдо ходимлари байрамда айниқса фаоллик кўрсатишди. Улар намойиш этган маҳсулотлардан, кўрсатилган хизматдан байрам иштирокчилари мамнун бўлдилар.

Байрам узоқ давом этди. Шаҳар маданият бўлими ва боғ қошидаги «Сарвигул» дастаси санъаткорлари ўз қўй-қўшиқлари билан байрамга алоҳида файз киритдилар. Тантаналар сўнгида ғолиблар тақдирланди. Байрам ҳайъати раиси — шаҳар ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари Э. Қосимов ғолибларни маълум қилди. Биринчи ўрин шаҳар нон комбинати жамоасига, автойўл техникуми, 8-ўрта мактаб ва умумий овқатланиш тресті жамоаларига берилди.

Қурбоной СУЛТОНОВА,
Қўқон шаҳри.

СУРАТЛАРДА: «Табиат инъомлари» байрамидан лавҳалар.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ҚАШҚАДАРЁ ХАБАРЛАРИ

АМИР ТЕМУРГА ЁДГОРЛИК

ШАҲРИСАБЗДА соҳибқирон Амир Темурга ёдгорлик ўрнатиш учун кўрик — танлелов эълон қилинган эди. Яқинда танлов ҳайъатининг йиғилиши бўлиб ўтди. Ҳакамлар ҳайкалтарошлар С. Комилов, Р. Сулаймонов, меъмор И. Охунов яратган ёдгорлик лойиҳасини маъқулладилар.

Амир Темур ёдгорлик дастаси жаҳонгирнинг ўзи тепасида бош бўлиб бунёд эттирган машҳур Оқсарой ёнида тикланадиган бўлди.

КИСЛОРОД ЎЗЛАРИДАН ЧИҚАДИ

ҚАШҚАДАРЁ вилоятида кислород заводи қурилиши ниҳоясига етди. Бу иншоотни жумҳурият Қурилиш вазирлигига қарашли 93-трест бунёдкорлари барпо этишди. Завод жумҳуриятимиз жанубидаги йирик газ комплекси корхоналарига ҳар куни 860 баллон кислород етказиб беради.

НОГИРОНЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

ВИЛОЯТ ижтимоий таъминот бўлими қошида ҳайдовчилар тайёрлайдиган икки ойлик курслар очилди. Уқишда Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ногиронларига енгил автомобилларни бошқариш «сир»лари ўргатилади. Харажатларни вилоят ДОСААФ қўмитасининг автомобиль ҳайдовчилари тайёрлаш мактаби зиммасига олди.

ОТАЛИҚ ЁРДАМИ

УЛЬЯНОВ районидаги «Пахтакор» давлат хўжалигининг Фазли қишлоғида гилам тўқиш цехи ишга тушди. Ҳозир бу ерда йигирмага яқин хотин-қизлар меҳнат қилаяпти.

Шаҳрисабздаги «Ҳужум» бадиий буюмлар фабрикасининг чеварлари кичик корхонага оталиқ ёрдами кўрсатишяпти. Улар гилам, поёндозларга гул солиш, ранг танлашда ҳомийлик қилишаяпти.

ЎЗ МАБЛАҒЛАРИ ҲИСОБИГА

МАДАНИЯТ жамғармасининг вилоят бўлими қошида «Чарос» бадиий ҳаваскорлик ансамбли ташкил этилди. Ёш санъаткорлар вилоятнинг турли қишлоқ ва шаҳарларида, газ, нефть, туз конларида меҳнат қилаётган геологлар, қидирувчилар, чўлқуварлар, чорвадорлар ҳузурида бўлишиб маданий хизмат кўрсатишни режалаштирдилар.

ДАРДДАН ФОРИҒ БЎЛИШ УЧУН

ЯҚИНДА Қаршидаги 11вилоят касалхонаси беморларни кислород билан даволайдиган барокамера билан жиҳозланди.

— Шифохонамизда Германияда кўплаб ишлаб чиқарилган БЛКС—3—01 маркали барокамера ўрнатилган. Ундан барча турдаги касалликлар билан оғриганларни даволашда фойдаланилаяпти, — дейди бош врач Қ. Абсаломов. — Ички аъзолари хасталанган беморлар барокамерага 8-10 марта тушишлари билан дарддан фориғ бўляптилар.

Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси яна бир неча ана шундай тиббиёт ускунасини олди. Бу барокамералар 2-вилоят ва юқумли касалликлар шифохоналарига ўрнатиладиган бўлди.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИШОНЧ ҚОЗОНМАГАН КИМ?

ҒАЗАБНОК ҲУЖУМЛАРГА, ҚОНУНСИЗЛИК КЎРИНИШЛАРИГА ҚАРШИ ЧИҚҚАН МИЛИЦИЯ ПОДПОЛКОВНИГИ Б. ТУРСУНОВГА НИСБАТАН УЙЛАБ ТОПИЛГАН ЎЗБОШИМЧАЛИК ҲАҚИДА ҚИКОЯ

Республика Ички ишлар вазирлигида Ботир Ражабович Турсунов қисувга олингани ҳақида аллақачонлар ҳаммага маълум бўлган эди. Қайси «гуноҳ»лари учун — буни ҳам ҳамма биларди. У партия йиғилишида виждонан ва дадил сўзлаганида маъқуллаб, қарсак чалишди. Ҳа, у, яъни Турсунов эндиликда номлари Ўзбекистонда салбий маъно касб этиб қолган, аммо ўша пайтда ошиғи олчи турган генераллардан Дидоренко ва Тепловнинг қонунга зид ҳатти-ҳаракатларига қарши биринчи бўлиб ошкора бош кўтарди. Қарсак чалишди-ю аммо ҳеч ким у қийин-қистовга олинганида ёрдам қўлини чўзмади, ваҳоланки орқаваротдан «Балли, зўр одам!» деб таҳсинлар ўқишарди.

Бинобарин, буни ҳам тушунса бўлади: қўрқинч ўн йиллар мобайнида ҳар биримизнинг — милиция офицери ёки журналист, ишчи ёки деҳқоннинг — қон-қонимизга сингдириб келинди. Қўрқинч! Биз буни вужудимиздан бутунлай чиқариб ташлай олармиканмиз?!

Ўтган йил мартининг охири.

Мен Москвадан қайтиб келдим. У ерга Гдлян бошлиқ тергов гуруҳи фаолиятини ўрганиш комиссияси аъзоларининг таклифига биноан борган эдим. Биринчи телефон қўнғироғи — таниш ёзувчининг овозини эшитдим. У менга республика Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти БХСС бошқармасида бўлим бошлиғи ўринбосари бўлиб ишлаган Ботир Турсуновни ҳеч асоссиз равишда таъқиб остига олаётганини гапирди.

— Турсунов генерал Дидеренконинг яна бир қурбони бўлаяпти, унга қарши жиноий иш қўзғатишди, — дея бақирди ёзувчи телефон орқали. — Қамоққа олишга уринишаяпти. Яккалашга ҳаракат қилиб кўришди, ҳеч нарса чиқмади. Энди эса қандайдир музқаймоқ ҳақидаги ишга «ёпиштиришмоқда»... Ундан ўжарлиги, маҳаллий кадрларни тор-мор қилган генераллар Дидоренко ва Тепловни танқид қилгани учун ўч олишаяпти... Турсуновга ёрдам бериш, бўлаётган ишлар ҳақида Гдлян гуруҳини текшираётган комиссияга маълумот йўллаш керак...

Орадан кўп ўтмай мен Турсунов билан танишдим, у касалхонада даволаш курсини ўтаётган эди. Милиция подполковнигининг таржимаи ҳолидан бир неча сатр келтириб ўтмоқчиман. Турсунов Тошкент давлат университетининг тарих ва ҳуқуқшунослик факультетларини тугатган. Ўн йил мобайнида давлат хавфсизлиги органларида хизмат қилган, 1980 йили эса кадрларни мустаҳкамлаш мақсадида республика Ички ишлар вазирлигига ўтказилган, бу ерда БХСС бошқармасида ишлаган Ботир Ражабович классик кураш бўйича спорт устаси, яқин ўтмишда бир неча бор республика чемпиони бўлган.

Суҳбатлашиб ўтирдик. Турсунов ўз қисмати ҳақида батафсил гапириб берди.

— Вазирликнинг кадрларини, энг зўр оперативчиларни қонунсиз равишда, бунинг устига очиқдан-очиқ таъқиб остига олган, ёмонотлиққа чиқариб келган Дидоренко ва Тепловнинг фаолиятидан ҳайратга тушганимда дарҳол номақбул ходимлар рўйхатига тиркалдим, уларнинг қийноғига тушиб қолдим, — деб ҳикоя қилган эди Ботир Ражабович. — Орқамдан одам қўйишди, сурбетлик билан қарши далиллар тўплай бошлашди.. Ўша пайтда биз Тошкентдаги 3-мева-сабзавот комбинатида содир бўлган талон-торож ҳақидаги ишни текшираётган эдик. Генералларга қарашли одамлар комбинатнинг собиқ директоридан сохта гувоҳликлар олишга жонжаҳдлари билан киришдилар, худди ана шу мақсадда уни иш олиб бораётган терговчининг ижозати ва руҳсатисиз бошқа авахтахонага кўчиришди... Ниятларига етишди ҳам...

Шундай қилиб, бир ойлик ишлов берилгандан кейин қамоқда ўтирган директор гўё оиласи билан кўришиш имкониятини яратиб берганликлари учун БХСС бошқармаси бошлиғи Г. Овчаренкога, Б. Турсунов ва оператив-тергов гуруҳининг бошқа аъзоларига жуда катта пул — 200 минг сўм — қистирганини «бўйнига олди». Бу бўлмағур гапга ким ҳам ишонарди?

— Турган-битгани бўҳтон! Бу ҳақда эшитганимдан кейин рапорт ёздим, ана шундай кўрсатмалар олиш усулларини текшириб кўришни талаб этдим, — эслайди Турсунов. — Республика прокуратураси ўрганиб чиқди ва охирги нуқтани қўйди: бўҳтон, ёлғон. Фаолияти тўхтатиб қўйилган бизнинг гуруҳимиз яна ўша мева-сабзавот комбинатидаги ўғирликлар бўйича ишни ўрганишга киришди, охирига етказди, жиноятчилар тегишли жазо олдилар.

«Қора» генералларнинг шубҳаси, бирёқламалиги ва нохолислигини Турсунов тўрт йил мобайнида ҳис этиб турди. Улар ёлғон чақувлардан фойдаланиб ва иғвогарликлар уюштириб, фақат Турсуновнинг эмас, балки жуда кўплаб милиция ходимларининг тақдирини остин-устун қилиб юборишди. Баъзиларини ишдан бўшатишди ёки лавозимини пасайтиришди, бошқаларини қамоққа тиқишди. Энг оддий шубҳа туғилса бас эди, худди искович итларга ўхшаб дарҳол изга тушишар, қувлашмачоқ ўйнашар, имкон бўлди дегунча ўлжага ёпишардилар.

Хуллас, обрўни сақлаб қолиш, мансабга доғ туширмаслик учун овоза бўладиган жиноий ишларни сунъий равишда пайдо қилишарди, аслида йўқ ерда махфиялар «очилиб қоларди». Улар ҳақиқий махфиячиларга рўпара келишни ёқтиришмас, аксинча, ўз қўллари остидаги ходимлар билан астойдил жанг қилишарди. Ўшанда Турсунов партия йиғилишида сўзга чиқди. У эндиликда бундай ўзбошимчаликларга хотиржам қараб тура олмасди. Кескин гапирди, тўғрисини айтди, юрагида нимаики тўпланиб қолган бўлса, ҳаммасини тўкиб солди.

Барча номаъқулчиликлар шундан бошланди. Ўзбошимчаликнинг қутурган «ижодкорлари» СССР Ички ишлар вазирлигига маълумотлар йўллаш одатини чиқаришди: милиция полковниги Овчаренко ва Турсунов ўтакетган аблаҳлар эмиш. Айтганча, Овчаренко республикамизга Дидоренко билан бирга келганди, аммо у ўз паноҳидан фарқли ўлароқ принципсизлик ва қонунсизлик йўлини тутмади. Шунинг учун ҳам номақбул ходимлар тоифасига киритилди.

1989 йил августининг охирида Тошкентга СССР Ички ишлар вазирлигининг бир гуруҳ масъул ходимлари — Фёдоров, Колесников, Сёмин ва Гусев келишди. Энг кейингиси бироз фурсат ўтгач, Дидоренко ўрнини, яъни республика ички ишлар вазири биринчи ўринбосари лавозимини эгаллади. 30 август куниёқ мазкур гуруҳ Дидоренконинг қистови билан ишчи И. Кимёгаровни қонунсиз равишда ҳибсга олди. У Наримонов умумий овқтланиш комбинати музқаймоқлар ишлаб чиқариш цехида жуда катта миқдорда ўғирлик қилишда айбланди.

Турсунов ва Овчаренконинг яна бир маротаба «таги»ни кавлаш ана шундай бошланди. Ҳа, баъзи одамлар бошқаларнинг қонини ичишмаса, яшай олмайдилар.

Дастлабки кунлари Кимёгаровни Тошкент вилояти ички ишлар бошқармаси хоналарида, сўнгра «Пахтакор» спорт жамиятининг шаҳардан ташқаридаги меҳмонхонасида сўроқ қилишди. Бу ерда у номерлардан бирида беихтиёр ва соқчилар назоратида Иброҳимов фамилияси билан яшаб турди. Қонуний асосларда ҳибсга олишга журъат этишмаган бўлишса керак. Бунга асос йўқ эди-да. Дўқ-пўписа, руҳий ҳолдан тойдирадиган қийноқлар — буларнинг барчаси Кимёгаров устига худди ўттиз еттинчи йилдагидек бўлиб ёпирилди. Ундан турли мансаблардаги шахсларга, ўз-ўзидан равшанки, Турсунов билан Овчаренкога пора берилгани ҳақида кўрсатма олмоқчи эдилар.

Нима учун айни Кимёгаровни танлашди? Музқаймоқ ишлаб чиқарадиган цехда ўғирликлар бўлаётгани ҳақида умуман маълумот тушмаган эди-ку. Жавоби оддий: Кимёгаров ва Турсунов кўпдан буён танишдирлар, спорт, яъни кураш билан бирга шуғулланишган. Кейинги йилларда эски дўст сифатида кўпроқ спортчилар даврасида учрашиб туришарди. Агар Кимёгаровдан Турсуновга нисбатан «керакли» кўрсатмаларни олишга муваффақ бўлишса, бошқаларни ишонтириш осон кўчарди-да. Яъни, масалан, қадимий ва мустаҳкам жиноий алоқа, дегандек.

Шунга муваффақ бўлишди ҳам. Кимёгаровни эгиб олишди, қўрқитишди.

Ўз аризасида у музқаймоқ ишлаб чиқарадиган цехда ишчи бўлганида Овчаренко, Турсунов ҳамда Наримонов шаҳар ички ишлар бўлими ОБХСС бошлиғи Амирхоновга пора берганлигини, номи тилга олинган шахслар назорат органларининг музқаймоқ цехидаги ўғирликларни аниқлашларига йўл қўймасликлари учун шунга мажбур бўлганини баён этганди. Борди-ю бу ҳужжат тўлиқ келтириладиган бўлса, у айтиб туриб ёздирилганини илғаб олиш қийин эмас. Бундай далилдан тергов «пирлари» чўчиб ўтиришмади. Улар энг асосий нарсага эришдилар: Турсунов ва туҳмат балосига гирифтор бўлган бошқа ходимлар лавозимларидан четлаштирилдилар. Турсуновни кадрлар бўлими ихтиёрига юборишди. Аниқроғи — ишдан ва маошдан маҳрум этишди. Қонунчиликни, маҳаллий кадрларни ҳимоя қилиб Дидоренкога қарши турган ажойиб инсон — Овчаренкони пенсияга чиқаришди.

— Булутли кунлар бошланди — суриштиришлар, сўроққа тутишлар, «дўстона» суҳбатлар, — дея ҳикоя қилади Ботир Ражабович. — Менга берилган саволлар характеридан англадимки, шахсий таркиб бўйича инспекция орқамдан яширинча кузатиш туфайли тўплаган ахборот ҳамда телефондаги суҳбатларимни эшитиш материалларидан фойдаланаётганди. Из пойлаш уларга ҳеч нима бермаганлиги аниқ эди — орқамда ифлос нарса йўқлигини билардим.

Кейинчалик, ҳали соқчи назоратида бўлган пайтида, Кимёгаров аввал берган кўрсатмаларини қатъиян рад этди. У ҳеч кимга ҳеч қандай пора қистирмаганлигини, Овчаренко, Турсунов ва ўзи ҳатто танимайдиган Наримонов шаҳар ички ишлар бўлими ОБХСС бошлиғи Маматхоновга СССР Ички ишлар вазирлигининг тергов олиб бораётган ходимлари тазйиқи остида туҳмат қилганлигини тан олди, ундан қандай қилиб сохта кўрсатмалар ундиришганини рўй-рост ёзиб берди. Табиийки, шундай савол туғилади: Кимёгаров қачон тўғрисини айтган? Биринчи аризасидами ёки иккинчисида?

Қозоғистон ССР Бош прокурори ҳузуридаги алоҳида муҳим ишлар бўйича холис терговчи А. Блац бу саволга қақшатғич жавоб берди. «БХСС хизмати ходимларининг иши» алоҳида ажратилиб, текшириш учун унга топширилганди. Терговчи, москвалик «пирлар» тергов олиб боришда ғайриқонуний усуллардан фойдаланишганини исбот қилиб берди. Блац таркибида жиноят аломатлари бўлмаганлиги учун Овчаренко, Турсунов ва Маматхонов ишини тўхтатди. Афсуски, ўзбошимчалик ва хунрезликнинг бутун мурватини очиб берган қарорнинг тўлиқ матнини эълон қилишнинг иложи йўқ.

Воқеаларнинг бу тарзда ривожланиши ҳар нарсага қодир дунёдан кимгадир маъқул бўлмагани аниқ. Гўё тергов тўлиқ ўтказилмаганлиги туфайли Иттифоқ прокуратураси орқали қарорни бекор қилишга эришдилар. Бир неча ой ўтди. Мана, мен телефон орқали Қозоғистон Бош прокурори ўринбосари А. И. Брухсман билан гаплашаяпман. У шундай изоҳ беради: «Иш яна ўша асосга кўра таркибида жиноят аломатлари бўлмаганлиги учун тўхтатилди. Овчаренко, Турсунов ва Маматхонов ҳеч шубҳасиз пок инсонлардир...».

Музқаймоқ цехидаги ўғирликлар ҳақида тўқилган иш ҳам чок-чокидан сўкилиб кетди. Қарийб икки йил мобайнида уни зўр бериб ёпиштиришга интилишди (бунинг учун қанчадан-қанча маблағ кетмади дейсиз), пировард натижада ҳибсга олинган барча айбланувчиларни озод қилишга, сохта ишни шармандаларча тўхтатишга мажбур бўлишди. Дидоренко ва унинг шериклари «айиқни отиб ўлдиришмади-ю, аммо терисини пуллашди».

Буни қарангки, Турсуновнинг оғир қисмати шу билан тугагани йўқ. Уни аввалги лавозимига тиклашни қатъиян рад этаверишди. Шунда ўзининг бегуноҳлигини исботлашга мажбур бўлди (ҳуқуқсиз давлатда шундай қилишга тўғри келади). Турли ташкилотларга, жумладан республика ички ишлар вазири В. Камоловга ариза ёзди. Бу гал вазир ундан ўч олишга шай турганлигини подполковник Турсунов ҳаёлига ҳам келтирмаганди. Терговчи А. Блацнинг Турсуновни аввалги ёки ўшанга баравар мансабга қўйиш ҳақида ёзилган қарорини В. Камолов қўлига олгач, вазирлик ҳайъатини тўплади ҳамда... Турсуновнинг авра-астарини ағдариб ташлашди. Нима учун? Унга аҳлоқсиз деган тамға босишди, маразли унсурлар билан бўлар-бўлмас алоқалар боғлаганликда айблашди. Шундай қарор қилишди: Турсуновдан мансабини пасайтирган ҳолда (бўлинма бошлиғидан юқори бўлмаслиги керак) фойдаланилсин, БХСС хизматига қўйилмасин, фақат Фарғона ёки Қашқадарё вилоятлари ички ишлар органларидан иш берилсин.

Айтганча, билиш қизиқ-да: Турсунов «апоч-чапоқ» бўлиб юрган «маразлар» кимлар? Маълум бўлишича, ҳеч қачон судланувчи курсисида ўтирмаган ва бирон-бир оғир гуноҳ қилмаган танишларини шундай ҳисоблашган экан. Унда Ботир Ражабовични нима учун қоралашда давом этишди?

Фақат вазир В. Камоловгина бу саволга узил-кесил жавоб бериши мумкин эди. Унга бошқа жуда муҳим саволларимиз ҳам тўпланиб қолганди. Жумладан, Андижондаги фожиали воқеалар, Гдляннинг фаолияти (дарвоқе, Камоловни унинг фаол ёрдамчиларидан бири деб ҳисоблашарди), пинҳоний бизнес жиловдорлари ва ҳоказолар ҳақида билмоқчи эдик.

Вазирга қўнғироқ қилдим. Вячеслав Мухторович хурсанд бўлиб кутиб олди. Генерал ўзининг Гдлян билан «ҳамкорлиги» ҳақида изоҳ бераркан, бир вақтлар унинг иш усулларини маъқулламагани ҳамда ана шу асосда 1985 йил декабри ўрталарида низо келиб чиққанини айтди. Сўнгра Андижондаги хунрезлик ташкилотчилари, махфия ҳақида сўзлашдик, баҳслашдик. Камоловнинг айтишича, Ўзбекистондаги махфияга марказий матбуотда уруш эълон қилишган, аммо уни бошлашга шошилишмаётган эмиш...

Суҳбатимиз мавзуи Турсунов, унинг тақдирига кўчганида вазир менга қарши савол берди:

— Сиз қандай ўйлайсиз; БХСС хизматини ким барбод қилди? — У қисқа, аммо кўп маъноли сукут сақлаб турдида, саволига ўзи жавоб қайтарди:

— Турсунов! Ҳа, ҳа, айни ўша Турсунов!

Айбдорни топишганини қаранг.

Бироқ мен бошқа нарсани ҳам билардим. Турсунов БХСС бошқармасида ишлаётган даврида қонунбузарликка йўл қўймаган, интизомий жазолар олмаган. КГБда ишлаган йилларида ҳам. Хизмат вазифаларига ҳалол муносабатда бўлгани учун уни бир неча бор рағбатлантиришган, жумладан ёрлиқлар ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирлашган. Наҳотки «ИИВдаги аъло хизмати учун» кўкракка тақиладиган нишони билан бемаъни одамларни мукофотлашса? У республиканинг турли корхоналарида авж олиб кетган талон-торожчилар ва пораҳўрларнинг уюшган гуруҳларини фош этишда фаол қатнашди. Турсунов ишига берилган баҳодан бир неча сатр келтирмоқчиман, у милиция подполковниклари В. Фоминих ва В. Куркин томонидан имзоланган: «Турсунов саводли оператив ходим; одамлар билан жуда тез амалий алоқалар ўрната олади. Ишда катта тажриба орттирган, уни қўл остидагиларга моҳирлик билан сингдира билади. Хизматдош ўртоқлари ўртасида ҳақли равишда обрўси ва ҳурмати бор».

Буни қаранг: Турсуновнинг муваффақиятлари атайлаб унутилиб, инкор қилиниб келинган. Эндиликда вазирнинг собиқ ўринбосари бўлиб қолган Ҳ. Маматов ҳайъат мажлисида ўжар подполковникка қараб: «Сизнинг хизматларингиз ва олган мукофотларингизнинг заррача аҳамияти йўқ». Турсуновнинг калласига қон урди— аламдан ғазаби келди, аммо унинг қатъий чеҳрасида биронта томир қилт этмади. Ўзингни бос, Маматов қуюшқондан чиқармоқчи, деган хитоб келди ич-ичидан... Ҳозир бирон-бир тўқнашувнинг ўрни эмас. Аламини ичига ютиб оҳиста ва қатъий оҳангда шундай деди: «Мен ҳайъат қарорига бўйсунаман, бироқ арз қилишга ҳаққим бор, деб ўйлайман».

Буни ва яна бошқа кўп нарсаларни — Ботир Ражабовичнинг поклигини билганим ҳолда вазирга эътироз билдирдим:

— Турсунов ҳеч қачон БХСС бошқармаси раҳбари бўлмаган, у бутун хизмат учун жавобгар эмас...

Республика БХСС бошқармаси ҳар йили ўз фаолияти натижаларига кўра Иттифоқда камида учинчи ўринни олиб турган экан, ишнинг барбод бўлиши ҳақида қандай гап юритиш мумкин? Ўзбекистонда барча тоифадаги жиноятчилар бемалол яшаб келишмоқда, дея марказий матбуот саҳифаларидангина бақиришаяпти, холос.

— У Овчаренконинг ўнг қўли эди, — деди Вячеслав Мухторович бунинг яхши ёки ёмонлигини изоҳламай. Сўнгра генерал Камолов Турсуновнинг оғиздан-оғизга кўчиб юрган гуноҳлари ҳақида узоқ гапирди, аммо мутлақо ишонтира олмасди. Ҳайъат ҳужжатларини ўқиб берди — нохолислик янада ёрқинроқ аён бўлди.

Унинг «далил-исботлари»га астойдил шубҳа билан қараётганимни айтдим.

— Сиз менга ишонмаяпсизми?! — вазир бирданига қизишиб кетди. — Сиз ҳайъат аъзоларига ишонмайсизми? Маматов, Тахтин, бошқа ўртоқлар билан гаплашиб кўринг...

Мен фақат далилларга, ҳуқуқий жиҳатдан исботлайдиган кучга ишонаман, дедим. Кимнингдир «обрўли» фикрига таяниб дуч келган одамни қоралайвериш мумкин. Ўша, далиллар ҳуқуқий кучга эгами? Подполковникнинг аҳлоқсизлигини очиб берадиган шикоятлар, аризалар тушганми, текшириш ўтказилганми? Ҳозирча фақат қуруқ гап-сўзлардан иборат айблашлар, кўриниб турган бирёқламалик, қобилиятли оперативчининг, қуллик ва мансабга итоатгўйликнинг ёзилмаган қонунларидан нари ўтишга журъат этган инсоннинг тақдирини аёвсиз синдириш. Вячеслав Мухторович эътироф этди:

— Ҳа, бизда ҳуқуқий далил-исботлар йўқ, аммо оператив маълумотлар бор... — У чалғиб кетди, шу заҳотиёқ қалтис сўқмоқдан тойди, чақувлар «шубҳасиз» далил-исботлар асоси бўла олмаслигини эътироф қилди. Бироқ «музокаралар столи» устига ўзининг энг сўнгги дастагини ташлади: — Биз ҳуқуқий давлат сари бормоқдамиз. Наҳотки мен «ишонч қозонмаяпти» деган тушунчага амал қила олмасам? Бунга ҳаққим бордир...

Унинг сўзларини эшитар эканман, вужудимга титроқ турди, таниқли адибнинг «Одам ҳар қалай шафқатсиз мавжудот!» деган сўзлари нақадар ҳақлигига яна бир карра ишонч ҳосил қилдим.

Вазирга яна эътироз билдиришга тўғри келди:

— «Шубҳа остида қолдирилсин» — бундай ҳукм аянчли давр — сталинчилик йилларида чиқарилар эди. Бу формуладан фойдаланиб ҳар қандай инсонни гўрга тиқса бўлади. Ҳа, уни эзиб ташлаш, тилка-пора қилиш, йўқотиб юбориш мумкин. Бинобарин, исботлаб ўтирмасдан! Очиқданочиқ! Кимларнингдир қайсарлиги учун! Чақувларга ишониб! Ёвузона манфаат йўлида! Умуман шунчаки!..

Минг бор афсуски, генерал Камолов ички эркинлиги бўлган одамлардан хавфсирагани ҳолда ўз нуқтаи назарида қатъий турар, қарашларининг хатолиги аниқ-равшан эди. У менга Турсуновни, «агар кўзга кўринса, юборилган жойда ишлашдан бош тортса», умуман органлардан бўшатиб юбормоқчи эканлигини айтди. Аниқроғи — унинг нарироқда юришини истарди. Турсунов эса Фарғона вилоят ички ишлар бошқармасига бориб, оддий мансабда — бўлим инспектори вазифасида хизмат қила бошлади.

Ўйлаб қоламан: ҳаётимизнинг маъноси наҳотки шунда бўлса! Виждонан ишлайсан, кучингни, вақтингни аямайсан, сўнгра эса бирданига тўғри маррадан жарликка қулайсан. Кимнингдир — балки генерал Дидоренконинг ёки вазир (эндиликда собиқ) Камоловнинг қаҳрли ўжарлиги билан...

Йўқ, Ботир Ражабович бундай тақдир зарбаларига итоаткорона бардош бериб ўтирмади, адолатни тиклашга эришиш учун зўр бериб ҳаракат қилмоқда. У жиноят содир этгани йўқ, ўз обрўсига доғ туширадиган хатти-ҳаракатларга йўл қўймади, «ишонч қозонмаяпти» деган камоловча принцип асосида яшашни истамайди. Ўлса ўладики, бундай тарзда яшамайди. Фарғона вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи, милиция генерал-майори Р. Абдуллаевнинг Турсуновни тавсифлаб айтган қуйидаги сўзларига қўшилмасликнинг иложи йўқ: «У ўзининг ҳақиқий одамийлиги ва ички эркинлигига шафқатсизлик баҳосида товон тўлади. Аммо адолат тантана қилишига мен ишонаман». Тиббиёт профессори Д. Арустамов унинг ҳақида яна ҳам аниқ ва лўнда гапирди: «Ер менинг дўстим Ботир Турсунов каби инсонларга таянади!»

Менда шундай қатъий фикр пайдо бўлди: милиция подполковниги Турсунов ишонч қозонган, у одамларнинг инсоний фазилатларига беҳад ишонади, шу билан чақимчилар, гап-сўзчилар, изпойловчилар ва бошқа маразлар олдида ўзини қуролсизлантириб қўяди. Одамларга беҳад ишонч унинг ажойиб табиатидаги асосий камчиликдир. Қанчалик ғалати туюлмасин, далил далиллигича қолади!

Анатолий КОВАЛЕВ.

НА ЁМҒИР,

НА ҚОР

СИЗГА ПИСАНД ЭМАС,

АГАР

СИЗНИНГ КИЙИМИНГИЗ БИЗНИНГ ВАТИНДАН ТИКИЛГАН БЎЛСА!

НАВОИЙДАГИ КИМЁВИЙ ТОЛАЛАРНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ФАБРИКАСИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН МАҲСУЛОТЛАР КЎПЛАБ РЕСПУБЛИКАЛАР ҲАМДА ЧЕТ ЭЛЛАРДАГИ ФИРМАЛАРНИНГ ЭЪТИБОРИНИ ЎЗИГА ЖАЛБ ҚИЛМОҚДА.

ФАБРИКА ЎЗАРО МАНФААТДОРЛИКНИ КЎЗЛАГАН ЯНГИ АЛОҚАЛАР ЎРНАТАДИ.

Агар Сизга қўшимча маълумот керак бўлса, қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинг: Навоий шаҳри, Навоий кўчаси, 5. Телефонлар: 3-06-32, 3-25-31, 3-08-13.

„Навоий" товар фонд биржаси

Сизнинг манфаатингиз — Бизнинг имкониятимиз!

БИЗ КАФОЛАТ БЕРАМИЗ:

Акция билан брокерлик жойининг бир галикдаги баҳоси бор-йўғи 50.000 сўм туради.

БИЗНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИМИЗ:

— Қизилқум ҳудудининг бой табиий ва хом ашё имкониятлари.
— Манфаатингизга мос тушадиган шартдаги кредитлар.
— КАМЧАТКА, ТОМСК, ТЮМЕНЬ, НИЖНЕВАРТОВСК, СВЕРДЛОВСК, ЧЕЛЯБИНСК, МОСКВА, САНКТ-ПЕТЕРБУРГ, ШАРҚИЙ ҚОЗОҒИСТОНДАГИ фирмалар билан мустаҳкам алоқалар.

БИЗНИНГ МАҲСУЛОТ:

—ЦЕМЕНТ,
—ПАХТА,
—ҚОРАКЎЛ

ВА КЎПЛАБ БОШҚА НАРСАЛАР.

Мулоқот учун қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинг: Навоий шаҳри, Ленин проспекти, 71-уй. Телефонлар: 3-62-10, 3-88-62, 3-11-06. Факс: 3-27-12.

ОМСК

СУНЪИЙ КАУЧУКЛАР ЗАВОДИ

БИЗ ЎРТА ОСИЁЛИК ҲАМКОРЛАРИМИЗ БИЛАН САВДО ҚИЛИШ ВА МОЛ АЛМАШТИРИШ ТАРАФДОРИМИЗ:

ҚИСҚА МУДДАТ ИЧИДА БИЗНИНГ КОРХОНАМИЗГА ЎЗБЕКИСТОН БОҒЛАРИ ВА ПОЛИЗЛАРИДА ЕТИШТИРИЛГАН СИФАТЛИ МАҲСУЛОТЛАРНИ ТЎҒРИДАН-ТЎҒРИ ЕТКАЗИБ БЕРУВЧИ ҲАМКОРЛАР ИЗЛАЙМИЗ

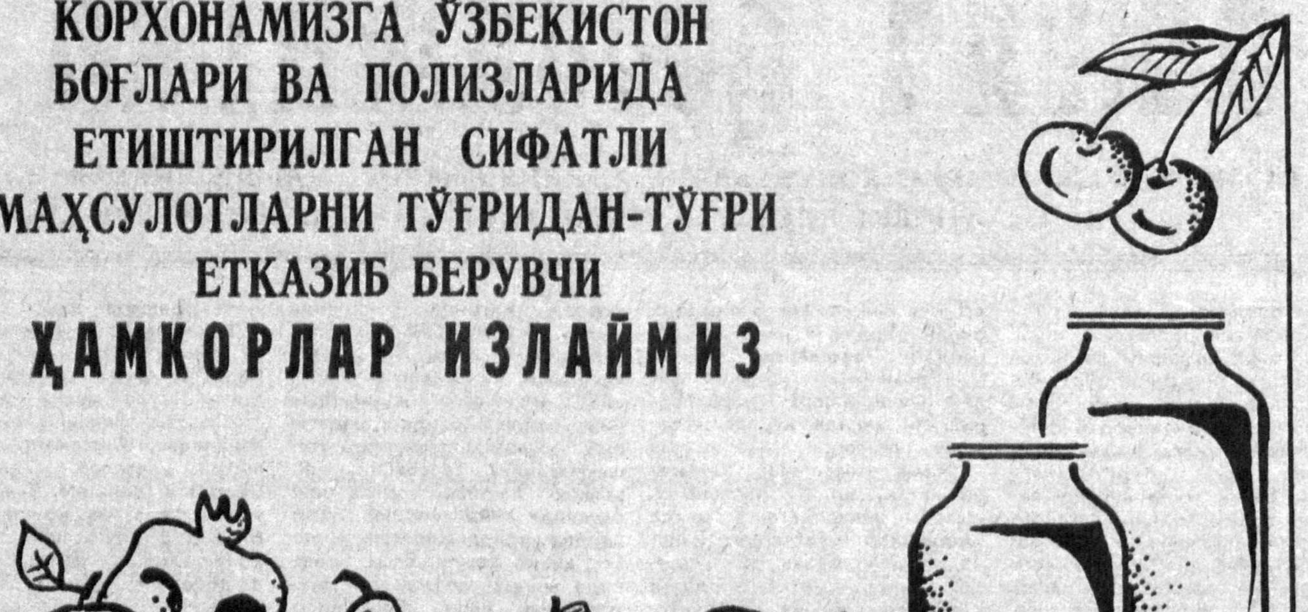

- КОНСЕРВАЛАНГАН БОДРИНГ, ҚИЗИЛ ПОМИДОРЛАР;
- ЎРИК, ОЛМА, ТОМАТ ШАРБАТЛАРИ;
- ГИЛОС, ОЛЧА, ОЛМА ВА ЎРИКДАН ТАЙЁРЛАНГАН ДЖЕМ ВА ПАВИДЛОЛАР;
- ШАРҚ ШИРИНЛИКЛАРИ;
- ЛИМОНЛАР.

ОМСКЛИК ҲАМКОРЛАР АЙИРБОШЛАШ ЙЎЛИ БИЛАН ҚУЙИДАГИ МОЛЛАРНИ ЕТКАЗИБ БЕРИШИ МУМКИН:

- ЛАТЕКС, ДМВП—10Х, БС—85, СКД—1 С. (БУЛАР ТЕХНИК МАТОЛАР ВА ШИНАЛАРНИ НАМЛАШДА, ГИЛАМДЎЗЛИКДА, БЎЁҚЛАР ТАЙЁРЛАШДА, ЕНГИЛ ВА ҚОҒОЗ САНОАТЛАРИДА ҲАМДА ҚУРИЛИШ АШЁЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШДА ИШЛАТИЛАДИ).
- КОРРОЗИЯ ИНГИБИТОРЛАРИ (И—2—А; И—2—В).
- ҚОЗОН (СУВ ИСИТИШДА) ЁҚИЛҒИСИ.
- ТЕХНИК АЦЕТОН.
- ФЕНОЛ СМОЛАСИ.
- СУСТИЛАТ
- КАРБОЛАТ
- ГУЛҚОҒОЗ ЕЛИМИ.
- СИНТЕЛАКС.

ЗАВОД БУНДАН ТАШҚАРИ МЕБЕЛЛАР, МАИШИЙ СОВУТГИЧЛАР, КОНДИЦИОНЕРЛАР, МЕТАЛЛ, САНТЕХНИКА ВА ШИФЕР, МАРМАР, КАФЕЛЬ ҚАБИ ҚУРИЛИШ АШЁЛАРИНИ

СОТИБ ОЛАДИ

Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилишингиз мумкин: 644035, ОМСК, Губкин проспекти, Синтетик каучук заводи.
Телетайп: 3366 ХОЛМ.
Телефонлар: 66-13-75, 66-13-21, 63-27-27, 66-52-35.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Н. С. САЪДУЛЛАЕВ.

Таҳрир ҳайъати: А. А. АБДУЛЛАЕВ, Ф. Й. АБДУРАҲИМОВА, И. Г. ВОЛКОВ, Д. М. ҒУЛОМОВА, С. С. ҒУЛОМОВ, З. И. ЕСЕНБОЕВ, А. И. КОВАЛЕВ (масъул котиб), Л. П. ҚАЮМОВ, Тоҳир МАЛИК, М. МУҲАММАДҚУЛОВА, С. Ф. МУҲИДДИНОВ (масъул котиб), Т. Э. НАЗАРОВ (бош муҳаррир ўринбосари), З. Қ. НОРМУҲАМЕДОВ, Л. Н. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Р. ПИДАЕВ, М. РЎЗИМАТОВ, О. Р. САИДОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), В. Н. СИГЕДИН, Ш. ТЕМУРОВ.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй

Телефонлар: 32-09-67, 33-07-48. Индекс: 64608. Буюртма № 6147. 118800 нусхада чоп этилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 22. 30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12